

სწავლით მოვაზრე

№ 32 ნოემბერი – დეკემბერი 2013 წელი

ბ. ჯიბიჯიშვილი-საგანმანათლებლო ჟურნალი

სუნნეთის როლი
რელიგიის
სწავლებაში

ისლამის
ეკონომიკური
პრინციპები

შირქი – ყველაზე
დიდი ცოდვა

მეცნიერთა
კომენტარები ყურანში
არსებულ მეცნიერულ
სასწაულებზე

ბელაქგობის გან

ძვირფასო მკითხველო!

ძვირფასო მორწმუნე დებო და ძმებო! უპირველესად მინდა გამოხვატო ჩემი უდიდესი და გულწრფელი პატივისცემა თითოეულ თქვენგანისადამი. ჩვენ ხომ ყოველთვის გვჭირდება ერთმანეთის თანადგომა, ურთიერთსიყვარული და პატივისცემა. ეს ჩვენი რწმენის სანიმუშო და სტაბილური წესია, რომელსაც არ მოეძებნება ალტერნატივა.

ჩვენ სწორედ იმ რელიგიას მივეკუთვნებით, რომლისთვისაც უცხოა კაცთაკვლა, მრუშობა, მტრობა, გაუტანლობა, უნდობლობა, შეუმწყნარებლობა, შური, ადამიანების უფლებების შელახვა, ღალატი და სხვა ისეთი სახის დანაშაულებრივი ქმედებები, რომელიც ადამიანის ღირსებას შელახავს, სამშობლოს წინსვლას შეუშლის ხელს და მოსახლეობის კეთილდღეობას ჩრდილში მოაქცევს.

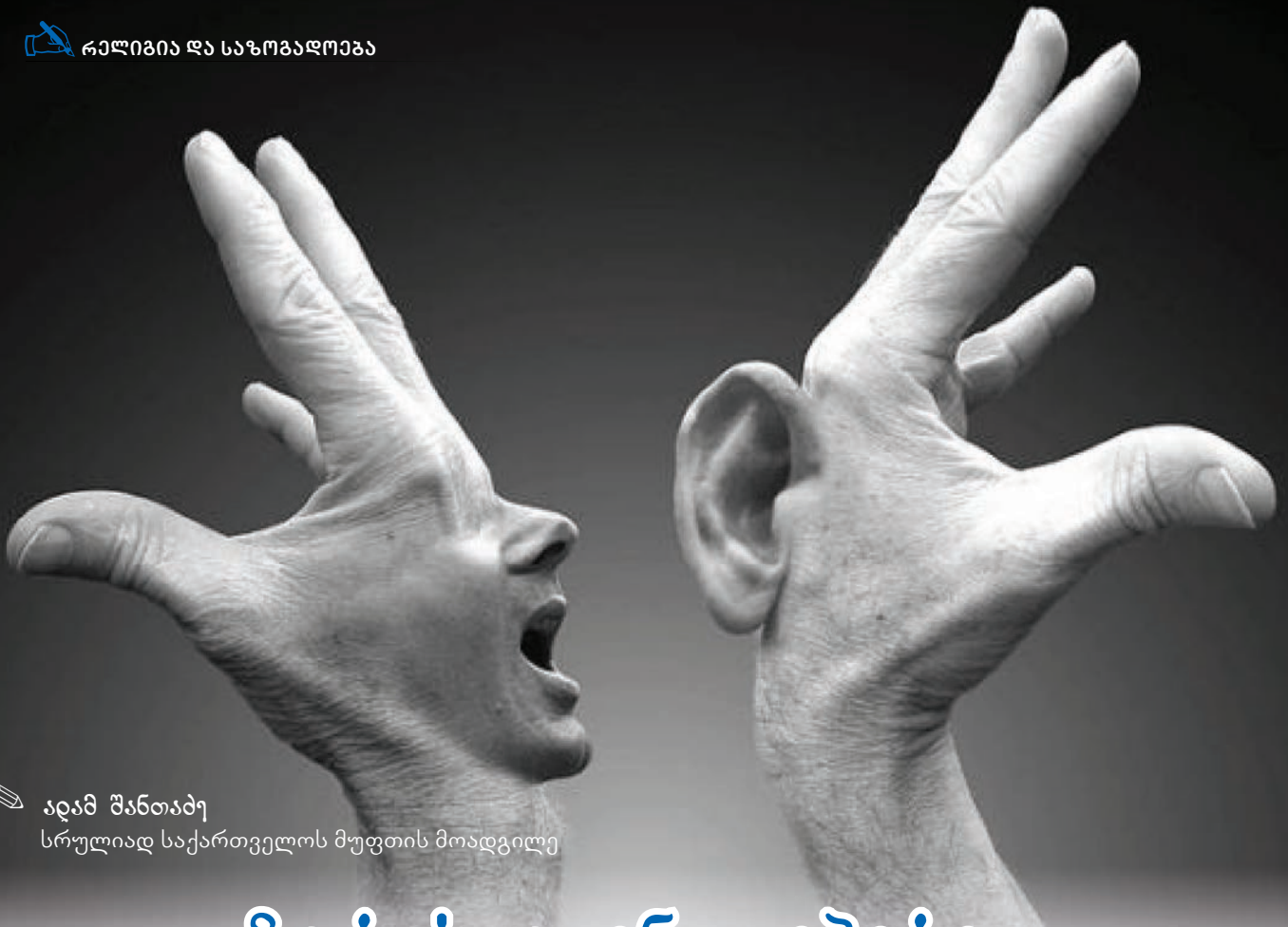
ისლამი მსოფლიოში ერთ-ერთი ფუნდამენტალური რელიგიაა, რომელიც ადამიანს წუთისოფელსა და საიქიოს მარადიულ ბედნიერებას პირდება. თუმცა ამ ბედნიერებას წინ უძღვის რიგი მნიშვნელოვანი პირობებისა, რომელიც კაცობრიობის ცხოვრებას აწესრიგებს და გარკვეული დოგმებით ინდივიდების ქმედებებს ჩარჩოში აქცევს, რაც იმას ნიშნავს, რომ ადამიანი უმიზეზოდ არ არის გაჩენილი და არც უმეთვალყურეოდ არის მიტოვებული. თუმცა იმ შემთხვევაში, როცა ადამიანი იქნება გულწრფელი და რელიგიის დოგმებს დაიცავს, ის სამარადისო ჯილდოს დაიმსახურებს.

აქვე მინდა აღვნიშნო, რომ ისლამის დოგმები მტკიცე და კონკრეტულია. გამომდინარე აქედან, ადამიანებისთვის დაწესებულია საზღვრები, რომლის გადასვლაც აკრძალულია და მისი დარღვევა უდიდეს ცოდვად ითვლება. აკრძალვები და ბრძანებები ყველა პიროვნებისთვის არის განკუთვნილი და იგი არ იცვლება პიროვნების ამა თუ იმ ინდივიდის, ვინაობისა და საზოგადოებაში მისი როლის მიხედვით. უზენაესი ალლაჰის წინაშე ყველა ადამიანი ვალდებულია მხრივ თანასწორია. „სიკეთისკენ მოწოდება და სიავის აკრძალვა“ მუსლიმი ადამიანის განუყოფელი ცხოვრების წესი უნდა იყოს. წინააღმდეგ შემთხვევაში მისი უგულვებელყოფა საზოგადოებრივი ცხოვრების უსაფრთხოებას ეჭვქვეშ დააყენებს. ამიტომ მუსლიმის ვალდებულებაა, საზოგადოებაში ყოველთვის ქმნიდეს სანიმუშო ადამიანის მოდელს.

ასევე მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და წინასწარ მოგილოცოთ 2014 წლის მოახლოება. სურლიად საქართველოს მოსახლეობას ვუსურვებ წინსავლას და წარმატებას. დაე უზენაესმა ალლაჰმა მთელი სამყარო ყოველგვარი უბედურებებისგან დაიფაროს. ამინ!

სრულიად საქართველოს მუფთი: ჯემალ პაქსადე

✎ ადამ შანთაძე
სრულიად საქართველოს მუფთის მოადგილე

ზურგს უკან ლაპარაკი, ვატაუდი

ისლამში კატეგორიულად აკრძალულია ზურგს უკან და ვარაუდით ლაპარაკი. ყურანში ვკითხულობთ: „ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! სავსებით მოერიდეთ ვარაუდს, რამეთუ ზოგი ვარაუდი ცოდვაა, და არ გამოიკვლიოთ ერთმანეთის შეცდომები, და არ გააკილოს ზურგს უკან თქვენგან ზოგმა სხვები. განა სურს თქვენგან რომელიმეს, რომ მიირთვას ხორცი თავისი მკვდარი ძმის? რა თქმა უნდა ვერ აიტანთ ამას. მაშ გეშინოდეთ ალლაჰისა, უეჭველად ალლაჰი შემნდობია, მწყალობელია.“ (სურა ჰუჯურათი, აიათი-12)

როგორც ყურანის ამ აიათიდან ჩანს, მუსლიმი ადამიანი მორწმუნეების მიმართ ყოველთვის უნდა მოერიდოს ვარაუდით და ზურგს უკან ლაპარაკს, ყოველთვის კარგი უნდა იფიქროს და ივარაუდოს. უკეთილშობილესი შუამავალი ბრძანებს: „ვარაუდს (ეჭვს) მოერიდეთ, რამეთუ ყველაზე ტყუი-

ლი სიტყვები ნავარაუდევია სიტყვებია. ნურც სხვისი ლაპარაკის მოსმენას შეეცდებით, ერთმანეთი არ შეიძულოთ. თქვენ, როგორც ალლაჰის მსახურები, ერთმანეთის ძმები იყავით.“

ერთხელ მგზავრობისას შუამავალმა და მისმა თანამიმდევრებმა გზად მკვდარი ძალი შენიშნეს. ყველამ რაღაცა თქვა, ზოგიერთმა ჩაილაპარაკა, რა ცუდი სუნი ასდისო, შუამავალმა კი შეხედა რა მკვდარ ძალს, თქვა, რა ლამაზი კბილები აქვსო. ამ სიტყვებით თანამიმდევრებს მიუთითა, რომ ყოველთვის მხოლოდ საუკეთესო თვისებებზე უნდა გაემახვილებინათ ყურადღება და მხოლოდ კარგი ელაპარაკათ.

მუჰამედ შუამავალი მოგვინოდებს, რომ სხვისი ნაკლოვანები მხარეები არ გამოვააშკარაოთ. „ვინც ამქვეყნად მუსლიმის ნაკლოვანებებს დაფარავს, ალლაჰიც იმქვეყნად მის ნაკლოვანებებს დაფარა-

ეს, “- ნაბრძანებია ჰადისში. სხვა ჰადისში კი ვკითხულობთ: „თუკი შენ სხვების ნაკლოვანი მხარეების მოჩხრეკას დაიწყებ, ან მათ დააზარალებ, ან კიდევ მათი დაზარალებისკენ იქნები მიმართული.“

ერთხელ შუამავალს ჰკითხეს:

- რა არის ზურგს უკან ლაპარაკი?
- შენი ძმის მოხსენიება ისეთი რამით, რაც მას არ მოსწონს. - უპასუხა შუამავალმა.
- თუკი რასაც ვამბობთ, ეს ყველაფერი მასში არსებობს?
- თუკი რასაც ვამბობთ, მასში არსებობს, სწორედ ესაა ზურგს უკან ლაპარაკი, თუკი არ არსებობს, მაშინ მას ცილისწამებ. - მიუგო შუამავალმა.

მართლმორწმუნეთა დედა, ძვირფასი აიშა გადმოგვცემს: „ერთხელ მე საფია დავახასიათე, ძალიან დაბალი ქალია-მეთქი. შუამავალმა მითხრა: „ოო აიშა, ახლა შენ ისეთი რამ თქვი, შენი ნათქვამი ზღვას რომ შეურიო, აიმღვრევა.“

ცილისმწამებლებს და ზურგს უკან მოლაპარაკეებს იმქვეყნად საშინელი სასჯელი მოელოთ. შუამავალმა ბრძანა: „მირაჯის დროს (ცად ამალლების მოვლენა) ერთი მოდგმის ხალხთან გავიარე, მათ სპილენძის ფრჩხილები ეკეთათ ხელებზე და სახეს და გულმკერდს იკანრავდნენ. ჯიბრილ ანგელოზს ვკითხე, თუ ვინ იყვნენ ისინი. მან მიპასუხა: „ესენი ზურგს უკან ლაპარაკობდნენ, რის გამოც ადამიანების ხორცს ჭამდნენ, ასევე ისინი ადამიანების ნამუსის შესახებ ჭორაობდნენ.“

სხვა ჰადისში ნაბრძანებია: „ო, ენით მორწმუნე და გულთი ურწმუნო ადამიანებო! მუსლიმების შესახებ ზურგს უკან არ ილაპარაკოთ, მათ ნაკლოვანებებს ნუ მოჩხრეკთ, რადგანაც ვინც მათ ნაკლოვანებებს მოჩხრეკს, ალლაჰი მის ნაკლოვანებებს მოჩხრეკს და თუ ალლაჰი ვინმეს ნაკლოვანებებს მოჩხრეკს, მას სახალხოდ შეარცხვენს.“

შუამავლის ერთ-ერთი თანამიმდევარი, ჯაბირ ბინ აბდულლაჰი, გადმოგვცემს: „ერთხელ შუამავალთან ერთად ვიყავი, ირგვლივ მყრალი ლეშის სუნი აღინდა. შუამავალმა გვკითხა: „იცით ეს რისი სუნია?“ და მანვე გვიპასუხა: „ეს სუნი მუსლიმების შესახებ ზურგს უკან ლაპარაკის გამო მოვიდა.“

ზურგს უკან ლაპარაკი ძალიან დიდი ცოდვაა, რომელსაც მაქსიმალურად უნდა მოვერიდოთ. ჰადისში ვკითხულობთ: „ზურგს უკან ლაპარაკს მოერიდეთ, ვინაიდან ზურგს უკან ლაპარაკი მრუშობაზე უფრო საშინელებაა, მრუშობის ჩამდენი ადამიანი ცოდვას თუ მოინანიებს, ალლაჰი მას აპატიებს, მაგრამ ზურგს უკან მოლაპარაკეს, ვიდრე ვისზეც ილაპარაკა, იმისგან პატიებას არ მოითხოვს და ის არ აპატიებს, ალლაჰი არ მიუტევებს.“

ერთ-ერთი გადმოცემის მიხედვით, ალლაჰმა მუსა შუამავალს ასე უბრძანა: „ვინც ზურგს უკან ილაპარაკებს, მოინანიებს და ისე მოკვდება, სამოთხეში ყველაზე ბოლოს შემსვლელებს შორის იქნება, ხოლო ვინც მოინანიების გარეშე მოკვდება, ჯოჯოხეთში ყველაზე ადრე შემსვლელთაგან იქნება.“

შუამავლის ერთ-ერთი თანამიმდევარი იქრამე გადმოგვცემს: “შუამავალთან ერთი მაღალი ქალი მივიდა, რაღაც შეეკითხა და წავიდა. წმინდა აიშამ თქვა: “ეს რა მაღალი ქალია“-ო. შუამავალმა აიშას მიუბრუნდა და უთხრა: “გადააფურთხე, გადააფურთხე!” წმინდა აიშამ გადაადააფურთხა, ნერწყვს ერთი ნაკვეთი ხორცი გადაჰყვა. გაკვირვებულმა შუამავალს ჰკითხა:

-მე ის ვთქვი, რაც მასში არსებობს.

- სწორედ ესაა ზურგს უკან ლაპარაკი, რაც მასში არსებობს და რისი თქმაც მას არ მოეწონება, თუ ნათქვამი მასში არ არსებობს, ეს უკვე ცილისწამებაა“. უპასუხა შუამავალმა.

არ უნდა დავივიწყოთ, რომ ცილისწამება ზურგს უკან ლაპარაკზე უარესია. როგორ უნდა გამოისყიდოს ცოდვა ცილისმწამე-

ბელმა?

1. პირველ რიგში იმ ხალხთან უნდა მივიდეს, ვისთანაც ილაპარაკა და უთხრას, რომ მე რაც ვთქვი, ყველაფერი ტყუილი იყო.

2. ვისაც ცილი დასწამა, ის ადამიანი უნდა მონახოს და პატიება სთხოვოს.

3. ალლაჰის წინაშე უნდა მოინანიოს.

შუამავლის თანამიმდევარ ებუ ჰურეირეს გადმოცემის თანახმად, ვინც ცხოვრებაში, თუნდაც ერთხელ, ზურგს უკან ილაპარაკებს, ალლაჰი მას 10 რამით დასჯის:

1. მას ალლაჰის წყალობა მოაკლდება;
2. ანგელოზები დაშორდებიან;
3. სიკვდილის დროს სული ძნელად აღმობდება;
4. ჯოჯოხეთს დაუახლოვდება;
5. სამოთხეს დაშორდება;
6. საფლავში მწარე სასჯელი ექნება;
7. მისი კეთილი საქმეები გაბათილდება;
8. შუამავლის სულს შეაწუხებს;
9. ღმერთი მას მრისხანებით შეხედავს;
10. განკითხვის დღეს, ცოდვა-მადლის სასწორთან განადგურებულ მდგომარეობაში აღმოჩნდება.

ერთხელ ერთმა ბატონმა მონა იყიდა. გამყიდველმა მონა დადებითად დაახასიათა და თან დასძინა, მიუხედავად ყველაფერი დადებითისა, ერთი ნაკლოვანი მხარეც აქვს, ჭორობა, ენის მიტან-მოტანა უყვარსო.

მყიდველმა ამ თვისების გამო მონის ყიდვაზე უარი აღარ განაცხადა და შეისყიდა.

ერთ დღეს, როცა ბატონი სახლში არ იმყოფებოდა, მონა მივიდა ბატონის ცოლთან და უთხრა, შენი ქმარი სხვასთან გლატობს, თუ გინდა არ გაგეყაროს, ამაღამ, როცა დაიძინებს, ხელში სამართებული აიღე, ჩუმად შედი ოთახში და წვერიდან რამდენიმე წველა მოაჭერი და მომიტანეო.

სალამოს, სახლში დაბრუნებულ ქმარსაც ჭიშკართან დახვდა და უთხრა, შენი ცოლი მოკვლას გიპირებს, ფრთხილად იყავი, ამაღამ, როცა დაწვები, თვალები დახუჭე, თითქოს გძინავს, ის კი შენს მოსაკლავად შემოვაო. ბატონი ასეც მოიქცა, თავის დასაცავად საწოლ ოთახში დანაც თან წაიღო. თვალები მოხუჭა და რას ხედავს, ოთახში მართლაც მისი ცოლი შევიდა სამართებლით ხელში, ეგონა მოკვლას მიპირებო, წამოვარდა საწოლიდან, აიღო დანა და საკუთარი ცოლი სიცოცხლეს გამოასალმა. ამ ამბის შეტყობის შემდეგ განრისხებულმა ცოლის ძმებმაც ბატონს მიუცვივდნენ სახლში და ისიც მოკლეს.

როგორც ამ პატარა მონათხრობიდან ჩანს, ჭორობა ძალიან ცუდი და სახიფათო საქმეა, ამიტომ მორწმუნე ადამიანმა ჭორობისა და ჭორიკანა ხალხისგან თავი შორს უნდა დაიჭიროს.

აღამ შანთაძე

სრულიად საქართველოს მუფთის მოადგილე

✎ ბოზო მიძელაძე

სუნნეთის ბოლო ბოლიგიის სწავლებაში

ყურანში ნაბრძანებია, რომ წმინდა შუამავალი, მუჰამედი, იყო როგორც სარწმუნოების გამავრცელებელი, ისე მისი განმარტებელი და მითითებულია, რომ ვინც მას გაჰყვებოდა, ესე იგი ღმერთს ემორჩილებოდა. ყურანი მოუწოდებს მორწმუნეთ მოესმინათ წმინდა შუამავლისთვის და დამორჩილებოდნენ მას. გარდა ამისა, ზოგ აიათში ლაპარაკია მისი მაღალი მორალურ-ზნეობრივი თვისებების შესახებ და ნათქვამია, რომ ის ადამიანებისთვის თვალსაჩინო მაგალითი იყო. მორწმუნეთა მიმართ ეს მოწოდება, ცხადია, მხოლოდ იმ ადამიანების მიმართ არ იყო, ვინც მისი სიცოცხლის პერიოდში ცხოვრობდა. ის ყველა მორწმუნეს ეხება.

სუნნეთის მნიშვნელობა და მისი, როგორც ცოდნის წყაროს, ფასეულობა ყურანის ამ აიათებიდან მომდინარეობს.

წმინდა შუამავლის სიტყვების და პრა-

ქტიკაში განხორციელებული ქცევების ურთიერთკავშირის გამოკვლევა ჰადისისა და ისლამის სამართლის სწავლულთათვის მნიშვნელოვანი საკითხი იყო. ისლამის ისტორიის განმავლობაში აღნიშნული საკითხის გარშემო მწვავე კამათი მიმდინარეობდა და ამ საკითხთან დაკავშირებით მრავალი ნაწარმოებია შექმნილი.

სუნნეთის ამ კუთხით შეფასებისას, საჰაბეების ეპოქიდან მოყოლებული, სამი ძირითადი მიმართულება იკვეთებოდა; პირველი იყო ე.წ. გარეგნული მიმართულება, რომელიც წმინდა შუამავლის სიტყვებს - შედგენილობის, ხოლო ქცევებს ფორმითა და გარეგნულად შეისწავლიდა. მეორე მიმართულება ისლამის სამართლებრივი მიმართულება იყო. ამ შემთხვევაში წმინდა შუამავლის სიტყვები და პრაქტიკაში განხორციელებული ქცევები იმის მიხედვით განიხილებოდა, თუ რა იყო მათი წარმოშობის წყარო, მიზეზი,

მიზანი, რა გარემოში და პირობებში იყო ნათქვამი და რამდენად ქმედითუნარიანი და საკითხის მომცველი იყო ის. მესამე მიმართულება, წმინდა შუამავლის შემდეგ საჰაბე მმართველების მიერ სუნნეთის გამოყენების ფორმების გამოკვლევა იყო. აქ მნიშვნელოვანი იყო ახალი და განსხვავებული პრობლემების გადაწყვეტისას როგორ და რა ფორმით იყენებდნენ წმინდა შუამავლის სუნნეთს.

აღნიშნული მიმართულებებიდან ბოლო ორი ისლამის საზოგადოების სოციალურ სინამდვილეში განვითარებისა და წინსვლისათვის მნიშვნელოვანი და შესაფერისი იყო. რაც შეეხება პირველ მიმართულებას, მოგვიანებით საუკუნეებში ეგრეთწოდებული ზაჰირიეს მიმდინარეობაა, რომელიც აღნიშნულ მიმართულებას წარმოადგენდა, ჭეშმარიტებას ასცდა და ისტორიის საკუთრება გახდა. წმინდა შუამავლის გარდაცვალებიდან ათი წლის გასვლის შემდეგ წმინდა ომარი, რომელიც მისი იმ საუკეთესო მეგობართაგანი იყო, რომლებსაც ყველაზე უკეთ ესმოდა შუამავლის, სუნნეთის ისეთ განმარტებებს იყენებდა, რომელშიც სუნნეთის მიზანი იყო წინა პლანზე წამოწეული. რაც შეეხება პრაქტიკაში განხორციელებული ქცევების ფორმას, ომარი წმინდა შუამავლისგან განსხვავებულად, მაგრამ შინაარსობრივად იგივენაირად იქცეოდა. მან 150-მდე ისეთი საკითხი გადაწყვიტა „იჩთიჰადის“ ანუ აზრთა თანხვედრის მეთოდით, რომლებიც წმინდა შუამავლის დროს მოუგვარებელი იყო.

მუსლიმი საზოგადოების მიერ სუნნეთის ჩამოყალიბების პროცესზე დიდი როლითამაშა არა მარტო შუამავლის თანამოღვაწე

წმინდა შუამავალზე მიყოლა გულისხმობს მისგან მაგალითის აღებას და არა მისი ქცევების ზუსტად გამეორებას. მაგალითის აღება გააზრებული და ნებასურვილით შესრულებული ქმედებაა, ხოლო ქცევის გამეორება — გაუაზრებელი და ზედაპირული.

მეგობრებისა და მათი შემდგომი თაობის ამ სფეროში გაწეული მუშაობის ფაქტორმა, არამედ შემდგომში ჩამოყალიბებულმა რელიგიურმა სკოლებმაც. იმ პერიოდში ხდებოდა ახსნა-განმარტება, რა იყო სუნნეთი და რა არა, რა დროს და რა სიტუაციაში იყო სუნნეთი მოქმედი. ამ პერიოდში დამტკიცდა ისეთი საკითხების სტატუსი, რომელთა შესახებ წმინდა შუამავალს არც დადებითი და არც უარყოფითი შეფასება არ გამოუხატავს.

ისლამის სწავლულები წმინდა შუამავლის სიტყვებს და პრაქტიკაში განხორციელებულ ქცევებს ზოგადად ორ ასპექტში განიხილავდნენ; რელიგიურ და ცხოვრებისეულ ასპექტში. ამის მიხედვით, წმინდა შუამავლის მიერ წარმოთქმული სიტყვები და ქცევები, ანუ ჰადისები, რომლებიც რელიგიურ სფეროს ეხებოდა, მორწმუნეთათვის ვალდებულების საკითხს წარმოადგენდა. ხოლო, რაც შეეხება ცხოვრებისეულ საკითხებთან დაკავშირებულ ჰადისებს, მორწმუნეთა მხრიდან მათი გათვალისწინების ვალდებულება აუცილებლად არ ჩათვალებს. ამგვარი რელიგიური და ცხოვრებისეული განსხვავება წმ. შუამავლის მიერ წარმოთქმული სიტყვებისა და პრაქტიკაში განხორციელებული ქცევების წარმოშობის წყაროსა და თვისებების გამო გახდა საჭირო. ესე იგი მნიშვნელობა ჰქონდა ჰადისის წარმოშობის მიზეზსა და საფუძველს. შუამავლის სიტყვა, ან ქცევა ღვთიურ გამოცხადებას ეყრდნობოდა თუ საკუთარ ცოდნასა და გამოცდილებას? ქცევებშირომელიმე ჩვეულებრივი ცხოვრებისეული ქმედებაა თუ ყველა ღვთისმსახურებად ითვლება?

სინამდვილეში, ისლამის რელიგიის

მიხედვით, ყოველი სიტყვა და ქცევა რელიგიის კუთხით განიხილება და თავისი შესაბამისი შეფასება გააჩნია. რადგანაც სარწმუნოების მიზანი ადამიანის ამქვეყნიური და საიქიო ბედნიერების უზრუნველყოფაა, ადამიანების ყოველი სიტყვა და ქმედება რელიგიის კონტექსტში უნდა განიხილოს, რა არის კარგი და რა — ცუდი, რა არის სწორი და რა — არასწორი, რა არის მაღლი და რა — ცოდვა. თუმცა საჭიროა ვიცოდეთ, რომ შუამავალი, რომელზე მიყოლაც და დაჯერებაც თავად ღმერთმა გვიბრძანა, რა კუთხით უნდა იყოს ჩვენი მაგალითი და ქცევის მოდელი.

ყურანი წმინდა შუამავლის მორალურ და ადამიანურ თვისებებს ეხება, მაგრამ მის ფიზიკურ თვისებებზე, მის გარეგნობაზე, ჩაცმულობასა და ცხოვრებისეულ უნარებზე არაფერს ამბობს. მაგალითად:

“და შეჰველად, შენ ადგახარ უმაღლეს ზნეობას!

(სურა ყალამი 68/4)

„ვფიცავ, თქვენთან მოვიდა შუამავალი თქვენივე ნიალიდან. მიძიე მისთვის, რომ თქვენ განსაცდელში ხართ. გული შესტივია თქვენზე. მიმტვევებელი და მწყალობელია მორწმუნეებისადმი!“ (სურა თე-გებ 9/128)

“ალლაჰისგან ბოძებულმა მონყალებამ ღმობიერი გაგხადა მათ მიმართ. არადა უხეში და უღმობელი გული რომ გქონოდა, შემოგეცლებოდნენ. აპატიე მათ, ითხოვე მათთვის მიტვევა და დაეკითხე მათ საქმეების თაობაზე. და როცა რამე საქმეს გადაწყვეტ, ალლაჰს მიენდე, შეჰველად, ალლაჰს უყვარს მინდობილები!“ (სურა ალი იმრანი 3/159)

როდესაც ყურანში წმინდა შუამავლის მიყოლაზეა საუბარი, აქ ყურადღება

მის შუამავლურ მისიაზე გამახვილებული, ხოლო როდესაც ნათქვამია, რომ ის ჩვენთვის მაგალითია, ასეთ დროს მისი მაღალი მორალური თვისებებია ხაზგასმული. აქედან გამომდინარე წმ. შუამავლის წარმოთქმული სიტყვებისა და ქცევების ქმედითვალდებულება შუამავლური მისიით და მორალური თვისებებითაა განსაზღვრული. ასეთ შემთხვევაში წმინდა შუამავლის მიერ ღვთიური გამოცხადებით მიღებული ინფორმაციის გავრცელების მიზნით ახსნა, განმარტება, სწავლება, რჩევა, ბრძანება, აკრძალვა და სხვა მსგავსი ფორმით გამოხატული აქტივობები სავალდებულოა. მაგრამ წმინდისა და ღვთისმსახურების საკითხებში გაკეთებული განმარტებები და განხორციელებული ქმედებები სავალდებულოა, ხოლო მედიცინის, ვაჭრობის, ხელოვნების და სხვა სფეროებში გაკეთებული ზოგიერთი განმარტება სავალდებულოდ არ ითვლება.

ამგვარი განცალკევება პირადად წმინდა შუამავლის მიერ გაკეთებულ ჰადისის წყაროებშია დაფიქსირებული. მაგალითისთვის შეგვიძლია გავიხსენოთ ცნობილი ჰადისი, რომელიც ხურმის შეწამლვას ეხება. ცნობილი ვარაუდის მიხედვით, წმინდა შუამავალი მედინაში რომ ჩავიდა, დაინახა ხურმის ხეებს როგორ წამლავდნენ. რას აკეთებნო, უკითხავს შუამავალს. ხურმის ხეებს წამლავნო, უპასუხიათ. მგონია, რომ არ გააკეთოთ ეს, უკეთესი იქნებაო, უთქვამს წმინდა შუამავალს. ამის შემდეგ ხურმის ხეების შეწამლვისთვის თავი გაუნებებიათ, მაგრამ ხურმა დამნიფებამდე ძირს დაცვნილა. ეს მდგომარეობა რომ მოახსენეს წმინდა შუამავალს, მან ბრძანა: “მეც მიწიერი არსება ვარ. როდესაც სარწმუნოების შესახებ რაიმეს გიბრძანებთ, შეასრულეთ. ჩემს რაიმე შეხედულებას თუ ვიტყვი, მეც ადამიანი

ვარ”.

ამ ჰადისის სხვა ვარიანტში წმინდა შუამავლის პასუხი შემდეგნაირადაა ჩამოყალიბებული: “ამქვეყნიური საქმე თქვენ უკეთ უწყით!”

აქ წარმოდგენილი ვარაუდების გათვალისწინებით შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ წმინდა შუამავალმა, რომელიც მოსავლისთვის ნაკლებად ხელსაყრელ ქალაქში, მექაში, იყო აღზრდილი და შესაბამისად მსგავს საკითხებში გამოცდილება არ გააჩნდა, მედინაში ჩასვლისას ამგვარ საკითხთან დაკავშირებით საკუთარი აზრი გამოთქვა, რომელიც არ გამართლდა და შუამავალმაც საჭირო განმარტება იქვე გააკეთა.

წმინდა შუამავლის ქცევების ამგვარი დაყოფა, ანუ რა არის გასათვალისწინებელი და რა არა, ძირითადად მისი სუწნეთის არასწორად გაგებამ გამოიწვია. წმინდა შუამავლის გარდაცვალების შემდეგ არსებობდნენ ადამიანები, ვინც მისი მისია სწორად ვერ გაიგეს და შუამავალს ზეადამიანური თვისებები მიაკუთვნეს. ისინი მიიჩნევდნენ, რომ შუამავალი არამარტო ღვთის ელჩი, არამედ ცხოვრებისეულ ყველა სფეროში ყველაზე დიდი უნარის პატრონი იყო, მაგ. ყველაზე კარგი ექიმი, ვაჭარი, ფერმერი და სხვ. არადა ამგვარი რამ თავად წმინდა შუამავალს არ უბრძანებია. არასოდეს განუცხადებია, რომ ამგვარი საქმეები ყველაზე უკეთ იცოდა და არავისთვის დაუვალებია, მე მომბა-

ძეთო. მითუმეტეს აღნიშნული თვისებები შუამავლობის მოვალეობასთან კავშირში არ არის. მან ღვთისგან მიღებული წმინდა მოვალეობა პირნათლად შეასრულა, ღვთის სარწმუნოება გადასცა ხალხს და თავისი მაღალი მორალითა და ზნეობით, წესიერებით, თავდაჭერილობით, მოთმინებით, შემწყნარებლობით, სიყვარულითა და სხვა მსგავსი დადებითი თვისებებით საზოგადოების ყოველი ფენისთვის მისაბაძი და საუკეთესო მაგალითი იყო. წმინდა შუამავლის სუწნეთი არის კარგი ადამიანობისა და მორწმუნოების გზამკვლევი, და არა კარგი ვაჭრობისა, ან ოსტატობისა. ამიტომ წმინდა შუამავლის მიერ, როგორც მოკვდავის პირადი სურვილით და არჩევანით გაკეთებული რაიმე ქმედება, სავალდებულო სუწნეთის კატეგორიაში არ შედის. იგივენაირად განიხილება ის ქმედებები, რომლებიც წმინდა შუამავალმა შეასრულა, როგორც იმ საზოგადოების წევრმა, რომელშიც ცხოვრობდა და რომლის ქცევაზე გავლენას ახდენდა ამ საზოგადოებაში გავრცელებული წესები და ადათები. მაგალითად, მის მიერ არჩეული საკვები და ტანსაცმლის სტილი, საჭმლის ძირს ჯდომით და ხელით მირთმევა, კბილების სიჯანსაღის და სისუფთავისთვის “მისვაქის” გამოყენება და სხვა, ან პიროვნული გადწყვეტილებებია, ან იმ საზოგადოების წესების და ადათების გავლენითაა, რომელშიც ის ცხოვრობდა. ერთხელაც წმინდა შუამავალი თავის მეგობრებთან ერთად

უდაბნოში იყო. მეგობრებმა უდაბნოს ცხოველი მოინადირეს, რომელსაც დაბს უწოდებდნენ. მათ მიირთვეს ამ ცხოველის ხორცი და შუამავალსაც შესთავაზეს. წმინდა შუამავალმა უარი უთხრა, თუმცა მათთვის იმ ხორცის ჭამა არ აუკრძალავს. აქ მნიშვნელოვანი მომენტი ისაა, რომ მიუხედავად შეთავაზებისა, შუამავალმა მისთვის უცხო ცხოველის ხორცი არ მიირთვა, რადგან არ იყო მიჩვეული, ან არ ესიამოვნა. თუმცა ის მისმა მეგობრებმა მიირთვეს და წმინდა შუამავალმა მათ ეს არ აუკრძალა. ამ მაგალითში ისიც ნათლად ჩანს, რომ მისმა მეგობრებმა იცოდნენ რა მიმართულებით და რა შემთხვევებში აეღოთ მისგან მაგალითი.

სუნნეთის და ჰადისის განმარტებისას მნიშვნელოვანია, რა კუთხით განვიხილათ მათ; ადგილობრივი თუ უნივერსალური. როდესაც ჰადისში მოყვანილშუამავლის სიტყვებსა და ქცევებში რომელიმე გეოგრაფიულ ადგილსა და ეპოქაზეა ყურადღება გამახვილებული, იმ ადგილისა და ეპოქისთვის დამახასიათებელი ისტორიული, სოციალური, პოლიტიკური, კულტურული, თუ ეკონომიკური თავისებურებები გვახსენდება. ამ თავისებურებების გამომხატველი ჰადისები შინაარსის მიხედვით შეიძლება უნივერსალური, ანუ საყოველთაო იყოს. რაც შეეხება ადამიანის განსაკუთრებულ მდგომარეობასთან დაკავშირებულ სიტყვას და ქცევას, მათი უნივერსალურად, ანუ საყოველთაოდ და სავალდებულოდ მიღება

საჭიროდ არ ითვლება. სუნნეთის საყოველთაოდ აღიარება მთელი კაცობრიობისთვის აუცილებელი და სასიცოცხლო მნიშვნელობის მოვლენაა და მისი შესრულება წმინდა შუამავლის დასახულ მიზანს ემსახურება.

იმ ჰადისებითა და სუნნეთით, რომლებიც კონკრეტულ ისტორიულ მომენტს, ან გეოგრაფიულ ერთეულს, ან ხალხის რომელიმე ჯგუფს, ან პიროვნებას ეხება, ან კიდევ ყურადღებას ნებსებზე, ადათებსა და კულტურაზე ამახვილებს, იმდროინდელი შეხედულებებისა და მსოფლმხედველობის თანამედროვეობაში გადმოტანა შეუძლებელია. აქ საჭიროა სუნნეთის შიგნით არსებული უნივერსალური გზავნილის წინა პლანზე წამოწევა. მაგალითად, წმინდა შუამავალი გვიჩვენებს, რომ ერთი თევზიდან საჭმლის მირთმევის დროს ყველამ თავისი წინიდან და წინა ორი-სამი თითის გამოყენებით, ნელა მივირთვათო. აქ ყველას ერთად, ერთი თევზიდან და ხელით საჭმლის ჭამა კი არ არის საყოველთაო სუნნეთი, არამედ ამგვარად ჭამის შემთხვევაში სხვათა უფლებების დაცვა, მორიდება და მაქსიმალური თავაზიანობაა. ამ მაგალითით კი ის უნდა გავიგოთ, რომ წმინდა შუამავალზე მიყოლა გულისხმობს მისგან მაგალითის აღებას და არა მისი ქცევების ზუსტად გაუმეორებას. მაგალითის აღება გააზრებული და ნებასურვილით შესრულებული ქმედებაა, ხოლო ქცევის გაუმეორება — გაუაზრებელი და ზედაპირული.

გულა გოგიტიძე

ისლამის ეკონომიკური პრინციპები

ისლამი თავისუფალი ცივილიზაციაა. ისე როგორც ცხოვრების ყველა სფეროში, ასევე ეკონომიკაშიც გარკვეული პრინციპები აქვს დანერგილი. ყურანისა და სუნნეთის მიერ განსაზღვრული ეკონომიკური პრინციპების პირველი რეალიზების საშუალება შუქმოფენილ ქალაქ მედინაში მოხდა. აღნიშნულმა პრინციპებმა დროთა განმავლობაში საზოგადოებრივი ხასიათი მიიღო და ასე წარმოიქმნა ისლამის ეკონომიკური დოქტრინა.

ისლამური თვალსაზრისით, „ბიზნესს“ - „ვაჭრობას“ აუცილებელი ღვთისმსახურების შემდეგ მეორე ადგილი უკავია. წმინდა აიათის, რომელიც მორწმუნეებს ჯუმა ნამაზზე წასვლას უბრძანებს, დასასრული

ბრძანება ასეთია: „ხოლო როცა დასრულდება ლოცვა, მიმოიფანტეთ დედამიწაზე, ეძიეთ ალლაჰის მადლით და მრავალჯერ ახსენეთ ალლაჰი, ეგების გადარჩეთ!“ (სურა ჯუმა, აიათი 10) გამომდინარე აქედან, ვაჭრობა, წარმოება, მინათმოქმედება და სხვა ჰალალი გზებით სარჩოს მოპოვება ადამიანის აუცილებელი მოვალეობაა.

ისლამის ზოგიერთი იურიდიული საკითხებითა და სწავლულების აზრით ვაჭრობა ერთ კუთხეში განმარტოებით შესრულებულ ღვთისმსახურებაზე უფრო უკეთესია, ვინაიდან ღვთისმსახურების სარგებელი ინდივიდუალურია, ხოლო ვაჭრობის სარგებელი უფრო მასშტაბურია და უამრავ პიროვნებას რგებს. ვაჭარი, საკუთარი

ოჯახის გარდა, ძალიან ბევრი სხვა ოჯახის სარჩოს უზრუნველყოფის მიზეზია. უკეთილშობილესი შუამავალი ბრძანებს: „სანდო და წესიერი ვაჭარი, განკითხვის დღეს შუამავალთა, ალლაჰის საყვარელ ადამიანთა და მონამეობრივად გარდაცვლილთა გვერდით იქნება“.

ისლამის ეკონომიკური დოქტრინის საძირკველში წარმოებას მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს. ისლამი მორწმუნეებს წარმოებისკენ, ან კიდევ სანარმოო საქმიანობაში მონაწილეობისკენ მოუწოდებს. ისლამური თვალსაზრისით, გამცემი ხელი ამღებ ხელზე უფრო უპირატესია. ალლაჰის შუამავალი, პირობითად, ხელს სამ სახეობად ჰყოფს: ყველაზე უპირატესი და მაღლა მდგომი უზენაესი ალლაჰის ძალაუფლება დგას, შემდეგ გამცემი ხელი და ბოლოს ამღები ხელი. ამასთან ერთად აღნიშნავს, რომ განკითხვის დღემდე ამღები ხელი ყოველთვის დაბლა იქნება.

სხვადასხვა ეკონომიკური დოქტრინის მიხედვით, კაპიტალის ყველაზე მნიშვნელოვანი, მზარდი ელემენტი პროცენტია. თუმცა ისლამური თვალსაზრისით, პროცენტი, რომელიც უზრუნველად მოპოვებულ ქონებად ფასდება, არასამართლიანი და ჰარამი სარგებელია. აღსანიშნავია ისიც, რომ არაისლამური ეკონომიკა ყველა სახის სარგებელს ნებადართულად მიიჩნევს. ისლამის მიხედვით კი მოგება მაშინ არის ალალი, როცა ის გარკვეულ ჯაფას და შრომას უკავშირდება.

ეკონომიკის ფუძემდებლები

ისლამური ცივილიზაციის ფუძემდებლები წმინდა შუამავლები არიან. ისინი საბაზრო ეკონომიკის დამაარსებლებად და პირველ მმართველებად გვევლინებიან. შუამავლები ადამიანებს სავაჭრო გზებით მოგებისკენ მოუწოდებდნენ და თავად შუამავალნიც ვაჭრობის გზით ირჩენდნენ თავს. ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: „არაფერია იმაზე უკეთესი ლუჟმა, ვიდრე საკუთარი ხელით მოგებული“.

აბდულლაჰ ბინ აბბასი (ალლაჰი იყოს მისგან კმაყოფილი) შუამავალთა ეკონომიკურ ცხოვრებასთან დაკავშირებით შემდეგს გადმოგვცემს: წმინდა ადამი - მინათმოქმედი, ნუჰი - ხელოსანი, იდრისი - თერძი, დავუდი - რკინის შემდუღებელი, მუსა - მწყემსი, იბრაჰიმი - ფერმერი, სალიჰი კი ვაჭარი იყო. ისა შუამავალი ისე ცხოვრობდა, რომ ხვალისდელი დღისთვის არაფერს იტოვებდა. ზეჟერია ხელოსანი, შემოსავლის დიდ ნაწილს მონყალებად გასცემდა. წმინდა მუჰამედ შუამავალმა კი ვაჭრობის მიზნით ორჯერ სხვადასხვა სახელმწიფოში იმოგზაურა და თავისი მჭევრმეტყველური საუბრით ადამიანები ვაჭრობისკენ წაახალისა.

აგრეთვე აღსანიშნავია ისიც, რომ წმინდა შუამავლის დროინდელი ღვანღმოსილი თანამიმდევრებიც ისლამური საბაზრო გარემოს შექმნაში აქტიურად მონაწილეობდნენ.

კეთილშობილი ჰალიფა აბუ ბექრი - ქსოვილებით, ომერი - ტყავით, ხოლო ოსმანი სურსათ-სანოვანით ვაჭრობდა. კეთილშობილი ალი კი ყოველდღიური გასამრჯელოს სანაცვლოდ შრომობდა. მართლმორწმუნეთა დედა, ძვირფასი აიშე, გადმოგვცემს, რომ კეთილშობილი აბუ ბექრი სანამ ჰალიფა გახდებოდა, ყურეიმის საუკეთესო და გავლენიანი ვაჭარი გახლდათ.

თუ როგორი უნდა იყოს წარმოება და ვაჭრობა, როგორ უნდა გადაიჭრას ამ სფეროში არსებული პრობლემები, ან კიდევ სხვა პრობლემური საკითხები წმინდა აიათებითა და ჰადისების შესაბამისად ისლამის იურიდიული საკითხების სწავლულებმა დეტალურად შეისწავლეს და გადმოგვცეს.

ისლამური ეკონომიკის დოქტრინის ძირითადი საკითხები, ამა თუ იმ ქონებასა და ნივთების მიმართ, შესაძლებელია, შემდეგნაირად განვიხილოთ.

მოგების ზღვარი:

გასაყიდი საქონლის ფასს საბაზრო პი-

რობები განსაზღვრავს. თუკი ალლაჰის შუამავლის ვაჭრობის პრაქტიკას დავაკვირდებით, დავინახავთ, რომ იგი ფასის განსაზღვრისგან თავს იკავებდა და ცდილობდა, ფასები დარეგულირებულიყო ისე, რომ მყიდველსა და გამყიდველს შორის რეალური თანასწორობა დაცულიყო. წმინდა შუამავლის ეს გამოცდილება გვასწავლის, რომ მოგებასთან დაკავშირებით არანაირი ზღვარი არ არის დაწესებული. „წმინდა შუამავალმა ჰაქიმ ბინ ჰიზამს ერთი დინარი მისცა და უთხრა, ამ ფულით ჩემთვის საყურბნე ცხვარი იყიდეთ. ჰაქიმ ბინ ჰიზამმა ბაზარში გავიდა და იმ ფულით ორი ცხვარი იყიდა. შემდეგ კი ერთი ცხვარი ერთ დინარად გაყიდა და შუამავალთან ერთი დინართა და ერთი საყურბნე ცხვრით დაბრუნდა. ეს რომ ალლაჰის შუამავალმა გაიგო, ჰაქიმ ბინ ჰიზამს უბრძანა, ცხვარი

ყურბნად დაეკლა, ხოლო ის ერთი დინარი მონყალებად გაეცა. მიუხედავად იმისა, რომ ამ ვაჭრობაში 100 პროცენტისანი მოგება იყო, წმინდა შუამავალი ჰაქიმ ბინ ჰიზამს არ შეწინააღმდეგებია და ეს ვაჭრობა ბათილად არ ჩაუთვლია.”

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ვაჭრობა და ბიზნესი ავლენს პიროვნების შინაგან სამყაროს, ე. ი. ადამიანის არსი, მისი ზნეობა გამოიხატება საქმეში და ქმედებაში. ისლამის კანონების მიხედვით, მყიდველსა და გამყიდველს ეკრძალებათ საქონლის უარყოფითად შეფასება მისი გაყიდვის, ან შეძენის დროს. გამყიდველმა ვაჭრობისას უნდა გამოიყენოს მეთოდები, რომლებიც გასაყიდი ნივთის ნამდვილ ღირებულებას დაადგენს. არ არის ნებადართული სარგებლობა მყიდველის გაურკვევლობის გამო საქონლისთვის ფასის აწევით. არ შეიძლება სიცრუე, შავი ბაზრის ხელოვნურად შექმნა, წონაში მოტყუება, ან იმ აკრძალული საქონლის გაყიდვა (ჰარამი), რომელშიც საზოგადოება ზარალს ნახულობს.

აი, რა მშვენივრად ახსნა ალლაჰის შუამავალმა ვაჭრობის წესები:

„განკითხვის დღეს ვაჭრები ცოდვილთა სახით წარმოგვიდგებიან. მხოლოდ ისინი იქნებიან გამონაკლისი, ვისაც სიცოცხლეში ალლაჰის ემინოდათ, იმყოფებოდნენ უმნიშვნელობაში, ალაღმართლობასა და სიმართლეში...“ (თირმიზი ბუიუ, 4.)

„ფიცით დამოწმებამ შეიძლება ვაჭრობაში მოგება გაზარდოს, ფულის ბარაქიანობა კი შეამციროს.“ (ბუჰარი ბუიუ, 26.)

ვაჭარმა, რომელიც არ არის გარკვეული თავისი საქონლის ღირებულებაში, ის აუცილებლად უნდა დაადგინოს. მოგების მიზნით მყიდველის უცოდინრობის, გამოუცდელობისა და ნდობის გამოყენება გამყიდველის

მიერ დაუშვებელია. მუსლიმთაგან ისინი, ვისაც გულში ალლაჰის შიში და მისი კმაყოფილების მოპოვებისაკენ მისწრაფება აქვთ, ავლენენ მეტისმეტ წესიერებასა და პატიოსნებას ამ საკითხებში.

ზექათი

მაშინ, როდესაც ადამიანი მისთვის ბოძებულიდან ზექათს გაიღებს, ქონება უფრო მეტ ბარაქას მოიტანს. შესაძლებელია, პირდაპირი შეხედულებით, ქონებამ განიცადოს კლება, მაგრამ ის მატების სანინდარი იყოს. ზექათის გადახდით კაპიტალი იმატებს. კაპიტალი წყალსაცავიდან გადმოღვრილ წყალს ჰგავს, ის, რაც უფრო მეტი გადმოედინება, მით უფრო ვრცელ ადგილს მოიცავს. ქონებაც რაც უფრო მეტია, მით უფრო მეტი ადამიანის სარგებელს აღწევს. აქედან გამომდინარე, ღარიბი დიად გამჩენს, მდიდარი პიროვნების უფრო მეტად გამდიდრებას შეევედრება. ამრიგად, ზექათი ღარიბს მდიდართან დაახლოებს და მათ შორის გაუტანლობასა და შურს აღმოფხვრის. ზექათი ასევე რეგიონების აღორძინებისა და ეკონომიკური გაძლიერების მიზეზი გახდება.

საკუთრების უფლება

საკუთრების ჭეშმარიტი უფლება მხოლოდ უზენაეს ალლაჰს ეკუთვნის. წუთისოფელში ადამიანი ჰალიფა, ან დროებითი მებატრონა. ასევე გაჩენილი ქონებაც. როგორც ადამიანის, ასევე ქონების გამჩენი და მისი ჭეშმარიტი საკუთრების უფლება უზენაესი ალლაჰის ნებაა. ადამიანი ქონების მიმართ ნაწილობრივ მესაკუთრეობას ფლობს. ადამიანის ქონებასთან დაკავშირებული უფლებები, კომპანიის მმართველის, გენერალური დირექტორის უფლებებს ჰგავს. ის იმდენ ხანს ისარგებლებს კომპანიით, რამდენსაც უზენაესი ალლაჰი ინებებს.

ქონებისა და ადამიანის ურთიერთობა

ქონებისა და ადამიანის ურთიერთობა შემდეგ რეალობაზე დაფუძნებული: ქონებაც და მისი მფლობელი ადამიანიც განსაზღვრული დროის ამონურვის შემდეგ აღარ იქნება, როგორც დედამიწაზე არსებული ყველა ცოცხალი არსება მოკვდება. სამარადისოდ დამრჩენი მხოლოდ ერთადერთი უზენაესი ალლაჰია

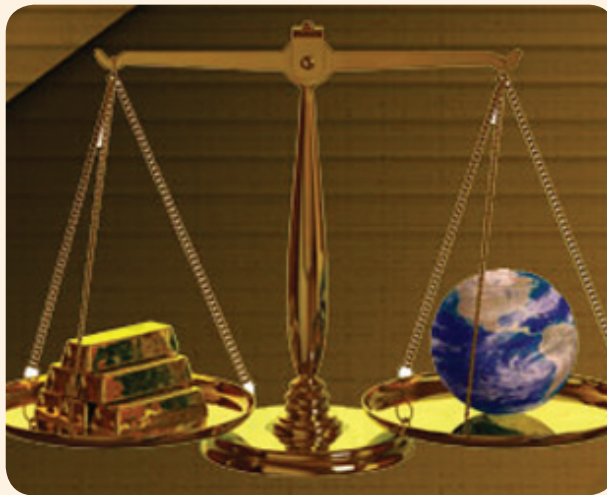
სწორედ ამიტომ ის სახელმწიფო ლიდერები, რომლებიც აღნიშნულ ჭეშმარიტებას არ ივინყებდნენ, სხვადასხვა დროს გადიოდნენ ხალხმრავალ ადგილებში, სუდარას შუბის წვერზე ამაგრებდნენ და ხალხს მიმართავდნენ. „ო, ძვირფასო ხალხო! ეს სუდარა, რომელსაც თქვენ ხედავთ, ერთ-ერთ სახელმწიფო მმართველს ეკუთვნის. სიკვდილის შემდეგ შივ უნდა გაეხვიოს, ხოლო შემდეგ სხეულთან ერთად მიწად უნდა იქცეს. თქვენც ამ ქვეყანას ასე შეხედეთ და სიკვდილზე ფიქრს ნუ დაივინყებთ.“

ღვთიური კონტროლი

ისე როგორც ცხოვრების ყველა სფერო,

ასევე ეკონომიკური ცხოვრებაც ღვთიური კონტროლის ქვეშ იმყოფება. აღსანიშნავია, რომ ასეთნაირი კონტროლის ქვეშ ყოფნის გათავისება ადამიანს ყოველგვარი გადამეტებისგან და სხვისი უფლების ხელყოფისგან დაიცავს. მუსლიმმა იცის, რომ შეძენილი თუ გაყიდული ქონების და გადადგმული ყველა ნაბიჯის გამო განკითხვის დღეს პასუხი უნდა მოეთხოვოს.

იმ რეგიონებში, რომლებშიც ისლამური ეკონომიკის დოქტრინის მოქმედება აქტიურია, ქონებას პირველ რიგში აკონტროლებს არათუ ფინანსური აუდიტი, არამედ თვით პიროვნების სინდისი.

ხელმძღვანელისა და მომუშავე პერსონალის ურთიერთობა

ისლამი პროცენტს, ქრთამსა და მომუშავე პერსონალის მიმართ ხელმძღვანელის ზეწოლასა და ჩაგვრას კრძალავს. მაგრამ ასევე

აკრძალულია მომუშავეს მიერ შურისძიებით მოქმედება. მომუშავე პერსონალმა საზოგადოებაში საკუთარი თავი დაბალი ფენის წარმომადგენლად არ უნდა მიიჩნიოს. მაგრამ არც გაფიცვის მსგავსი მეთოდებით თავისი უფლების მოთხოვნისას სხვების დაზარალების უფლება არ აქვს.

მომუშავე პერსონალი ხელმძღვანელის მფარველობის ქვეშ იმყოფება. ხელმძღვანელი ვალდებულია, მომუშავე პერსონალის პრობლემებით დაინტერესდეს. თუ სიტუაცია მოითხოვს, მასთან ერთად უნდა დაჯდეს და არსებულ პრობლემებზე იმსჯელოს.

წარმოება

ისლამი ამქვეყნიური ცხოვრების უგულებელყოფის წესს, მთელი დროის მხოლოდ განმარტოებულ ღვთისმსახურებაში გატარებას არ მიესაღმება და არც განდეგილი

ცხოვრების წესის ნებას რთავს. ამქვეყნად ადამიანს მმართველობის ფუნქციას აკისრებს, იმისათვის, რომ ადამიანი პოლიტიკაში აქტიური იყოს, საჭიროა ის ეკონომიკურად ძლიერი იყოს. ამ საკითხთან დაკავშირებით მუსლიმი სწავლული სუფიანი სევრი ამბობს: „ქონება ადამიანის იარაღია.“ მუჰამედ ბინ სევრი კი შემდეგი სახის ჰადისს გადმოგვცემს: „როდესაც მესჯიდი ჰარემთან ვისხედით, სუფიანი სევრი მოვიდა და გვკითხა: „ასე რატომ ზიხართ?“ - ჩვენ მიუგუეთ, - მაშ, რა ვაკეთოთ აბა? - მან კი ასე დაგვარიგა, - უზენაესი ალლაჰის სარჩო ეძიეთ და მუსლიმებს ტვრთად ნუ დაანვებით.“ აგრეთვე ალლაჰის შუამავალი მორწმუნეებს მოუწოდებს, რომ მან, ვისთანაც ობლის ქონება ამანათად ინახება, ქონების მომატების მიზნით, სავაჭროდ გამოიყენოს.

(თირმიზი, ზეჰათი, გვ. 580)

ისლამი ადამიანებს წარმოებისკენ მოუწოდებს

ადამიანი განათლებასა და ცოდნის მიღებას საჭიროებს. სახელმწიფო ლიდერებს სწავლულები მიმართულებას მისცემენ. სიკეთისკენ მომწოდებელი და სიავის ამკრძალავი სწავლული ადამიანი საზოგადოებას აღზრდის. წმინდა შუამავალი თავის თანამიმდევრებს სხვადასხვა სახის განათლებასთან ერთად ეკონომიკურ ცოდნასაც აძლევდა და ცხოვრების წესებს ასწავლიდა. ამიტომაც მსაგვს თემებთან დაკავშირებით ძალიან ბევრი ჰადისი არსებობს, მათ შორის ალლაჰის შუამავლისა და ერთ-ერთი თანამიმდევრის დიალოგი გონიერი ადამიანებისთვის დიდი სიბრძნეა.

ერთ-ერთმა თანამიმდევარმა ალლაჰის შუამავალთან მივიდა და რაღაც მოსთხოვა. შუამავალმა ჰკითხა: სახლში რამე გაგაჩნია? - თანამიმდევარმა უპასუხა, - დიახ, იატაკის

საფენი და ტანისამოსი მაქვს. გარდა ამისა, ერთიც წყლის ჭურჭელი მაქვს, რომელსაც წყლის დასაღვად ვიყენებ, - შუამავალმა დაავალა, - წადი და ისინი მომიტანე. თანამიმდევარი წავიდა და ყველაფერი შუამავალს მოუტანა. შუამავალმა გამოართვა და თანამიმდევრებს მიმართა: „ამ ორ რამეს ჩემგან ვინ იყიდის? - ერთი მათგანი წამოდგა და თქვა, - ორ ღირჰემად მე ვიყიდი.“ ამის შემდეგ შუამავალმა ორ ღირჰემად თანამიმდევარს მიჰყიდა. შემდეგ თანამიმდევარს მიუბრუნდა და უთხრა: „ახლა ადექი, ამ ერთი ღირჰემით სურსათი იყიდე და ოჯახს დაუტოვე, ხოლო დარჩენილი ერთი ღირჰემით ცული იყიდე და ჩემთან მოდი.“ ასეც მოიქცა თანამიმდევარი. ალლაჰის შუამავალმა თავისი ხელით ცულს ტარი გაუკეთა და უთხრა: „ახლა კი წადი, შეშა დაამზადე, შემდეგ გაყიდე და თხუთმეტი დღე იშრომე ისე, რომ აქედან მოხვიდე.“ თანამიმდევარმა მოუსმინა შუამავალს და წავიდა. თავდაუზოგავად იშრომა, შეშა დაამზადა და გაყიდა. რამდენიმე დღის შემდეგ 10 ღირჰემი მოიგო და დაბრუნდა. ერთი ნაწილით - ტანსაცმელი, ხოლო მეორე ნაწილით კი სურსათი შეიძინა.

ფულის მოგების მიზანი

მუსლიმი, ისე როგორც ვალდებულია, რომ საკუთარი თავი ირჩინოს, ასევე ვალდებულია, რომ თავისი მზრუნველობის ქვეშ მყოფთა საკეთილდღეოდ იზრუნოს.

ჰასან ბინ რეზი გადმოგვცემს: მირჩენია და უფრო ძვირფასია, საკუთარი შრომით ერთი ღირჰემი მოვიგო, ვიდრე ვინმემ ათი ღირჰემი მაჩუქოს. ხოლო იბრაჰიმ ბინ ეთჰემი იმისათვის, რომ ვინმეს ტვირთად არ დასწოლოდა, სარჩოს სხვისი ტვირთის ზიდვით იგებდა. როდესაც მას ჰკითხეს, თუ როგორ გრძნობდა თავს, მიუგო: „კარგად

ვარ მანამ, სანამ საკუთარ სარჩოს მე თვითონ ვიძიო.”

პროცენტი

ისლამში ძირითადი და ბუნებრივი შემოსავლის გზა შრომა და გარჯაა. ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: ადამიანისთვის იმაზე საუკეთესო ლუკმა არ არსებობს, ვიდრე საკუთარი ხელით მომკილი.

მაშინ, როცა ისლამი ალალი გზებით შემოსავალს ღვთისმსახურებად აფასებს, ქურდობით, ქრთამის აღებით, აზარტულ თამაშებში ფულის მოგებით, მეცხხეობითა და სხვა მსგავსი სახის შემოსავალს არკანონიერ, ანუ ჰარამ მოგებად თვლის და კატეგორიულად ეწინააღმდეგება. პროცენტი ის ზედმეტი შემოსავალია, რომელსაც პიროვნება უზრუნველად იღებს.

როდესაც დასავლური ეკონომიკის დოქტრინა პროცენტზეა დაფუძნებული, ისლამი მის ადგილს წარმოებით ანაცვლებს.

სავაჭრო ურთიერთშეთანხმების დროს ორივე მხარე თანაბარ რისკს იღებს, თუმცა პროცენტის შემთხვევაში კაპიტალის მფლობელი ყოველგვარი რისკის გარეშე უზრუნველად მოგებას ინაღდებს. მაშინ, როცა ვაჭრობისას ერთხელ იღებ მოგებას, პროცენტით გასესხებული ფულის შემთხვევაში, გადაუხდელობის დროს მოგება შეუჩერებლივ მატულობს. ვაჭრობის დროს მხარეები თანაბრად ინაწილებენ მოგებას, ხოლო პროცენტის შემთხვევაში კაპიტალის მფლობელი ერთპიროვნულად იღებს მოგებას. ასევეა მეცხხეც, გასესხებული ფულით დროის შუალედში იღებს ფულს, ხოლო ვაჭრობის შემთხვევაში საქონლის სიმრავ-

ლით და თავდაუზოგავი შრომით იზრდება კაპიტალი.

გამომდინარე იქედან, რომ ვაჭრობა დამოკიდებულია წარმოებაზე, საშუალებას გვაძლევს, ფულმა თანაბრად მიაღწიოს მშრომელ პერსონალთან. თუკი ფული წარმოების სფეროს შექმნის, ამ შემთხვევაში წარმოიშობა ახალი სამუშაო ადგილები.

დასკვნა

დასავლური ეკონომიკის დოქტრინა თავისთავში ორ ძირითად ნაწილად იყოფა: კაპიტალიზმი და სოციალიზმი. კაპიტალიზმი ადამიანს უსასრულო ძალაუფლებას ჰპირდება, რომლის თვალთახედვით, ქონება მისი მონაა. მდიდარი, როგორც ფულს, ასევე უფულო ადამიანებსაც სურვილისამებრ მართავს. დასავლეთს გააჩნია განუსაზღვრელი ძალაუფლების ხელში ჩაგდება სურვილი. სოციალიზმის შემთხვევაში კი ფულს უდიდესი ადგილი უკავია. სიმდიდრეს აღმერთებენ, ამიტომაც მას დამოუკიდებლად ვერავინ ეპატრონება.

კაპიტალიზმის შემთხვევაში ადამიანი სიმდიდრეზე, ანუ ქონებაზე მბრძანებლობს, ხოლო სოციალიზმი ქონების განდიდებით შემოიფარგლება. როგორც ადამიანის, ასევე ქონების არასწორად შემცნობი ეს ორი სისტემა, გამომდინარე იქედან, რომ მათ შორის რელიგიას არ ეთმობა ადგილი, მოგებული სიმდიდრით საზოგადოებაში არათუ სიმშვიდეს, არამედ დეპრესიას უფრო ნერგავს.

რა არის შირქი?

✎ მატი შანთაძე

შირქი ყველაზე დიდი ცოდვაა

დიდება ალლაჰს, მისი სალამი კი უკანასკნელ შუამავალ მუჰამმედს!

შირქი ანუ ალლაჰის თანაზიარობა უთუოდ ყველაზე დიდი ცოდვაა მუსლიმისთვის.

თავად უზენაესი ალლაჰი წმინდა ყურანში ბრძანებს:

„და ვინც ალლაჰს თანამოზიარეს დაუდგენს, უეჭველად უდიდეს ცოდვაში ჩავარდება“. (სურა ნისა, 48)

მუსლიმისა და ბუჰარის გადმოცემებში აბდულლაჰ ბინ მესუდი ამბობს: „ალლაჰის შუამავალს ვკითხე: ალლაჰის შუამავალს ყველაზე დიდი ცოდვა რა არის? - მან მიპასუხა: „რაიმეს გაღმერთება, რადგან მხოლოდ ალლაჰია შენი ღმერთი და გამჩენი.“

შირქი არის ღვთისმსახურება გაღმერთებულ არსებებზე.

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „უთხარი: მეგრძანა, თაყვანი ვსცე მხოლოდ ალლაჰს და არ დავუდგინო მას მოზიარე...“ (სურა რადი, 36)

ქაჰფის სურას 110-ე აიათში კი ასეა ნაბრძანები: „და ვინც ითხოვდა ალლაჰის ნახვას, დაე მან კეთილი ისაქმოს და არ მიავგოს ღვთისმსახურება ღმერთის მოზიარედ.“

შირქი ჩაგვრის მწვერვალია:

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „ლუყმან-მა თავის შვილს ხომ უთხრა დარიგებით: შვილო ნუ გაუხდი ალლაჰს თანაზიარს, ვინაიდან ეს უდიდესი ტირანიაა.“ (სურა ალ-რაფი, 191)

ალლაჰი მასაზრდოებელია, ხოლო შირქი მის ნაცვლად სხვისადმი მადლიერებაა.

ნაჰლის სურას 73-ე აიათში კი ასეა ნაბრძანები: „და ეთაყვანებიან ალლაჰის ნაცვლად მას, ვინც ვერაფერს ფლობს რაც ზეცასა და დედემინაზეა, არც ძალა შესწევთ მისი.“

მორწმუნენო! ვინაიდან შირქი უდიდესი ცოდვაა, ალლაჰის სასჯელი ცხადია მათთვის, ვინც რაიმეს მის თანაზიარად თვლიან.

სასჯელი კი ასეთია:

პირველი: თუკი არ მოხდება დროული მონანიება, ღვთისმსახურის ლოცვაც, მარხვაც, ჰაჯიც და ზექათიც მიღებული არ იქნება.

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „ჩვენ უკვე ვაპით (ზეშთაგონებით) გაუწყეთ შენ და შენამდელებს, რომ თუკი რაიმეს გაიღმერთებდით, ამაგი დაგეკარგებოდათ და ზიანი მოგადგებოდათ.“ (სურა ზუმერი, 64)

მეორე: თუკი მონანიების გარეშე მოკვდება, ალლაჰი მას შირქს არ მიუტევებს, თუნდაც ელოცა, ემარხა, ზექათი გადაეხადა და ჰაჯი გამხდარიყო, ან კიდევ საკუთარი თავი მუსლიმად ჩაეთვალა.

სურა ნისას 48-ე აიათში ნაბრძანებია: „ალლაჰი არავის მიუტევებს შირქს, ხოლო მის გარდა მიმტევებელია ყველაფრის, ვისთვისაც ისურვებს.“

ცნობილი ჰადისის სწავლულები ბუხარი და მუსლიმი გადმოგვცემენ აბუ ზერრის ჰადისს, რომელშიც ალლაჰის შუამავალი გვიყვება: „მე გამომეცხადა ჯირბილი და მითხრა: ახარე შენს ხალხს, მათ ვისაც შირქი არ ეხება, ყველა სამოთხეში მოხვდება. მე ვკითხე: ჯირბილ! ისინიც, ვინც იქურდა ან იმრუშა? - მითხრა: „დიახ“. - გავუმეორე - „ისინიც, ვინც იქურდა ან იმრუშა? - მითხრა: „დიახ“. - კვლავ გავუმეორე - „ისინიც, ვინც იქურდა ან იმრუშა?“ მითხრა: „დიახ, და ისინიც, ვინც სასმელით შესცდნენ.“

მესამე: ალლაჰი ჯოჯოხეთში ჩაჰყრის და ურწმუნოთა სასჯელს დაადებს მათ, ვინც მიუხედევად თავიანთი ლოცვის, მარხვის, ზექათის, ჰაჯისა და რწმენის ალლაჰის მოზიარედ სხვას აღმერთებდნენ.

უზენაესი ალლაჰი მათ შესახებ ბრძანებს: „...და ვინც აღიარებს შირქს, ალლაჰი მას ჰარამად უქცევს სამოთხეს, რის შემდეგაც

მათი სამყოფი ცეცხლი იქნება. ამ მჩაგვრელებს დამხმარეც არავინ ეყოლებათ.“ (სურა მაიდა, 72)

მეოთხე: ვერავინ შესძლებს მათზე დახმარებას, ან შუამდგომლობას, ვინც ალლაჰის გარდა სხვას ღმერთად მიიჩნევს.

ყურანში ვკითხულობთ: „შუამდგომელთა (ანგელოზები, შუამავლები და სხვები) დახმარება მათ სარგებელს ვერ მისცემს.“ (სურა მუდდესირი, 48)

ბუჰარი გადმოგვცემს ებუ ჰურეირას ჰადისს, რომელშიც შუამავალი ბრძანებს: „განკითხვის დასრულების შემდეგ უზენაესი ალლაჰი თავისი მონყალებით მიმართავს ანგელოზებს იმ ჯოჯოხეთით დასჯილთა თაობაზე, რომელთა ცოდვებს შირქი არ უძლოდა და დაავალეს მათ ცეცხლიდან გაყვანას. ანგელოზები მათ ჯოჯოხეთში სეჯდის მიერ დატოვებული კვლით გამოიცნობენ, ვინაიდან ცეცხლი მათ დაუნწავს ყველა ადგილს, გარდა სეჯდის ნაკვალევისა და გაიყვანენ ჯოჯოხეთიდან.“

მუსლიმის მიერ გადმოცემულ აბუ ჰურეირას ჰადისში კი ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: „ყველა შუამავალს აღსრულებადი ლოცვა აქვს. ჩემ გარდა ყველამ ისარგებლა ამ წყალობით. მე განკითხვის დღეს მინდა დავლოცო ჩემი ხალხი, ისინი, ვინც ალლაჰის გარდა არაფერს ეთაყვანებიან (ღმერთად არ გაიხდიან), რადგან ჩემი შუამდგომლობა მათი სამოთხით დაჯილდოების შესახებ დაკმაყოფილდება.“

ბევრია მუსლიმი, ვინც უმეცრებით შეიძლება შირქის უზნეობაში მოჰყვეს.

უზენაესმა ალლაჰმა მუსა შუამავლის ხალხთაგან ზოგი ზღვაში დახრჩობას, ზოგი კი ფარაონისგან გადაარჩინა. ამის მიუხედავად, მათ მაინც საგნების გაღმერთებას მიმართეს: „ისრაილის შვილები ზღვიდან გავიყვანეთ. მათ დაინახეს ხალხი, რომლებიც კერპებს ეთაყვანებოდნენ. უთხრეს: მუსა! ჩვენთვის ისეთი ღმერთი შექმენი, როგორიც ამათ ჰყავთ. მანაც უთხრა: თქვენ მართლაცდა უმეცარი ხალხი ხართ. ეჭვი არ არის რომ, რაც მათ ჰყავთ, გაქრება და წავა და რასაც ისინი აკეთებენ, სიცრუეა. უთხრა: როგორ გგონიათ, ალლაჰის გარდა

სხვა ღმერთს მოგიძებნით? მაშინ, როდესაც თქვენ სამყაროებზე უპირატესი გაგხადათ.“ (სურა აღრაფი, 138–140)

შირქის წინაპირობაა ყველა ის გარემოება, რომელსაც უზენაესი ალლაჰი გვიკრძალავს.

შირქი შეიძლება გამოიხატოს:

პირველი: უზენაეს ალლაჰთან ერთად, ან მის გარეშე შუამავლებსა და ანგელოზებზე ღვთისმსახურებით:

„და გიბრძანებთ არ გაიღმერთოდ შუამავლები და ანგელოზები. განა გიბრძანებთ რწმენის უარყოფას მუსლიმად შედგომის შემდეგ?“ (სურა ალი ღიმრანი, აიათი 80)

მეორე: უზენაეს ალლაჰთან ერთად, ან მის გარეშე წმინდანებსა და მართლმორწმუნეებზე ღვთისმსახურებით: „ალლაჰს განუდგნენ და ღმერთად დაიყენეს ხახამები (იუდეველთა სასულიერო პირები) და რაჰიბები (ქრისტიანთა სასულიერო პირები). მარიამის ძე მესიჰსაც ღვთისმსახურება აღუვლინეს. მათ მხოლოდ ჭეშმარიტ ღმერთზე ებრძანათ ღვთისმსახურება. მის გარდა არ არსებობს ღვთაება, ვინც ღვთისმსახურების ღირსია. მისთვის მიუღებელია ის, რასაც ისინი აღმერთებენ.“ (სურა თევზე, 31)

„მათ (ნოეს ხალხმა) თქვეს: ნუ შეუწყვეტთ ღვთისმსახურებას თქვენს ღმერთებს. განსაკუთრებით ვადდას, სუვალს, იალუსს, იაყუსს და ნასრს.“ (სურა ნუხი, 23)

ვადდა, სუვალი, იალუსი, იაყუსი და ნასრი იყვნენ მართლმორწმუნეები ნუჰ შუამავლის დროს.

მესამე: უზენაეს ალლაჰთან ერთად,

ან მის გარეშე ხეებსა და ქვებზე ღვთისმსახურებით: „(კერპთაყვანისმცემლებო! ეს ღმერთები) ლათი და ლუზზა თვითონ ხონახეთ? ან მესამე მენათი? (ნუთუ ამ კერპებს სარგებლის ან ზიანის მოტანა შეუძლიათ, რომ ალლაჰის მოზიარე გახადეთ?)“ (სურა ნეჯმი, 19–20)

მეოთხე: სატანის სამსახურში ყოფნით.

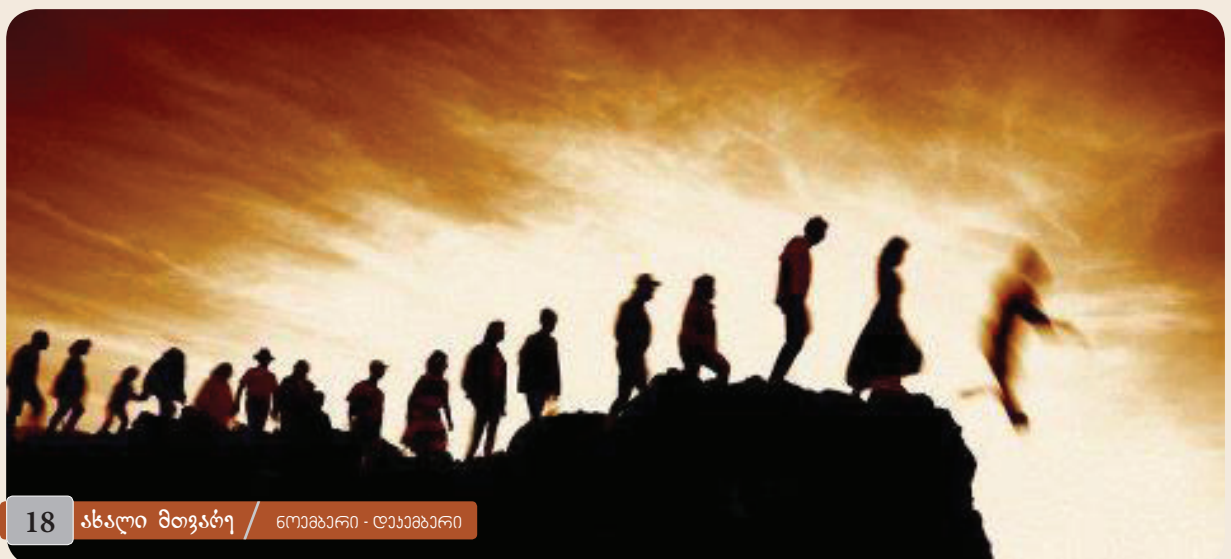
„უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „განა-არ გიბრძანეთ თქვენ, ადამის ძენო, რომ არ სცეთ თაყვანი ეშმაკს? უეჭველად, იგი აშკარა მტერია თქვენთვის!...და რომ თაყვანი მეცით მე, ესაა ჭეშმარიტი გზა!“ (სურა ისინი, 60–61)

სატანა ადამიანებს გამოეცხადება ადამიანის ფორმით და მათივე ხმით ესაუბრება:

აბუ ტუფეილეს მიერ გადმოცემულ ჰადისში ვკითხულობთ: „სატანა ღუზზას კერპთან ქალის ფორმით გამოჩნდა. ჰალიდმა ჯერ ის მოკლა, შემდეგ ალლაჰის შუამავალთან მივიდა და აცნობა. ალლაჰის შუამავალმა თქვა: ღუზზა სწორედ ის არის.“

ბუჰარის გადმოცემაში ნათქვამია, რომ სატანა ადამიანის ფორმით, აბუ ჰურეირეს ეახლა და სამი დღე მას ესაუბრა. ალლაჰის შუამავალმა ეს რომ გაიგო, მას ასე უთხრა: „აბუ ჰურეირა! იცი თუ არა ვის ესაუბრებოდი სამი დღე?“- მან მიუგო: „არა!“- ალლაჰის შუამავალმა კი უთხრა: „ის სატანა იყო.“ სატანა ისე აბრმავებს ადამიანებს, რომ ის მათ მიცვალებულების ხმა და სახე ჰგონიათ.

ალლაჰმა დაგვიფაროს შირქის, სატანისა და სხვა მსგავსი უბედურებისგან. ამინ!

ალექსანდრე სასმელისა და ნარკოტიკული ნივთიერებების მავნებლობა

✍️ გიორგი სოჭოველიძე

უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანი ყველაზე ძვირფას არსებად გააჩინა და სიცოცხლის გასახანგრძლივებლად ჯანმრთელი სხეული (ორგანიზმი) მისცა. ღმერთმა ადამიანს საკუთარი ორგანიზმი ამანათად დაუტოვა და მისი განზრახ დაზიანება, ან ცუდ საქმეში გამოყენება აუკრძალა.

ჩვენი უმაღლესი რელიგია – ისლამი გონების, სხეულის, ქონების, შთამომავლობისა და რელიგიის დაცვას მოითხოვს. უზენაესმა ალლაჰმა სხეულის ნაწილების ღირსეულად და სრულფასოვნად გამოყენება დაგვავალა, რისთვისაც მხოლოდ მას, ერთ-ერთადერთს უნდა ვუმაღლოდეთ. ჩვენი სხეულის ნაწილებით ჩვენ თვითონ საკუთარი ორგანიზმი არ უნდა დავაზარალოთ. კაცობრიობის ბედნიერების ხელის შემშლელი, როგორც ამქვეყნად, ისე იმქვეყნად ალკოჰოლური სასმელები და ნარკოტიკებია.

ადამიანისთვის ნარკოტიკული ნივთიერებების, სიგარეტის, ალკოჰოლური სასმელებისა და სხვა აკრძალული ნივთიერებების მიღება, მნიშვნელობა არ აქვს, რა დოზით იქნება, მაინც მავნე და საზიანოა. იგი ძალიან მალე ადამიანს ჩვევად უყალიბდება. წლების განმავლობაში მათზე დამოკიდებულს ხდის. ჩვენ, უფროსები, ვალდებული ვართ, ბავშვები, მოზარდები და ახალგაზრდები სიგარეტს, ალკოჰოლურ სასმელებსა და სხვა მავნე ჩვევებს მოვარიდოთ. ავუხსნათ მათი მავნებლობის შესახებ. სამწუხაროდ, დღეს ჩვენს ქვეყანაში ძალიან მომრავლდნენ, როგორც უფროსები, ასევე ბავშვები, რომლებიც ეჩვევიან სიგარეტის მოწევას, ალკოჰოლის მიღებას, ხშირად ყოველივე ეს ცუდად მთავრდება, ხოლო შემდეგ ზრდასრულ ასაკში უჭირს რეაბილიტაციის ცენტრებს მათი მკურნალობა და საზოგადოებასთან ინტეგრაცია.

ალკოჰოლური სასმელებით ორგანიზმს ზიანს ვაყენებთ, ის უამრავი ავადმყოფობის მიზეზი ხდება, ის აგრეთვე ჩხუბის გამომწვევი და უბედური შემთხვევების მიზეზიცაა. ეს მავნე ჩვევები ჩვენს ცხოვრებაზე, ოჯახსა და ქვეყნის ეკონომიკაზე ნეგატიურად აისახება. ის სულიერ ფასეულობებსაც დიდ ზიანს აყენებს. თვითმკვლელობის, ბოროტების, ძალადობის, სისასტიკისა და ათასგვარი დანაშაულის დასაბამია.

ამ მავნე ჩვევებისგან ჩვენი შვილები, მეზობლები, მეგობრები, ნათესავები – ყველა ერთად უნდა გადავარჩინოთ. მათ უნდა ავუხსნათ, განვუმარტოთ, დავარწმუნოთ რწმენისა და მედიცინის დასკვნებში, რომ ალკოჰოლური სასმელები და ნარკოტიკული ნივთიერებები ადამიანისთვის ძლიერ მავნეა.

ოჯახი, სკოლა, საზოგადოება, ქუჩა – ყველა ერთად უნდა დავირაზმოთ ამ მნიშვნელოვანი პრობლემის მოსაგვარებლად. ეს ჩვენი რელიგიური, ადამიანური და მორალური ვალაია, და რომელიც ერთხელ კიდევ ისლამის სინმინდეს ადასტურებს.

წმინდა ყურანში უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს, რომ: “თქვენი თავი თქვენივე ხელით საფრთხეში არ ჩაიდოთ”. ასევე სურა მაიდეს 90-ე აიათში ბრძანებს: **“ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! ალკოჰოლური სასმელი, აზარტული თამაშები, კერპები და ისრებით მკითხაობა ეშმაკისეული სისაძაგლენია. განერიდეთ ამას, ეგების ნეტარნი იქნეთ თქვენ!”**. ჩვენი საყვარელი წმინდა შუამავალიც ასე ბრძანებს: **“მათრობელა რამეებისგან თავი შორს დაიკავეთ (არ მიუახლოვდეთ). ვინაიდან ყველა მათრობელა სასმელი ბოროტების დედაა”**.

უზენაესმა ალლაჰმა, ჩვენი შვილები და ახალგაზრდები ამ მავნე ჩვევებისგან დაიცვას. ამიინ!

www.osmannuritopbas.com

ტურქის სიღრმეები

ოსმან ნური თოფბაში

აღლაჰსე მინდობა

ცნობილი მუსლიმი სწავლული იბრაჰიმ ჰაქეი ამბობდა: “შენ მიენდე აღლაჰის ნებას, იყავი მისი ერთგული და სიმშვიდე მოიპოვე! მისი ყოველი გადანყვეტილებით კმაყოფილი იყავი. რასაც ის გააკეთებს, ყველაფერს მშვენიერს გააკეთებს!” (საუკეთესო მაგალითი)

აღლაჰის რწმენის კიდევ ერთი დასტური მასზე მინდობაა. რაც უნდა მნიშვნელოვანი რამ გააკეთოს მუსლიმმა ადამიანმა, ყველა აუცილებელი პირობა და დებულება დაიცვას, აუცილებელია, რომ უზენაეს აღლაჰს მიენდოს და ფიქრითა და სულით სულ მასთან ერთად იყოს.

აღლაჰის იმედად ყოფნა როდი გულისხმობს სხვადასხვა სამუშაოსთვის თავის არიდებას, სიზარმაცესა და უქნარობას.

აღლაჰთან შევედრების ორი ფორმა არსებობს: ერთი — მოქმედებით, მეორე — სიტყვით. მოქმედებით შევედრება აღ-

ლაჰის წინაშე სავალდებულო საქმეების შესრულებით გამოიხატება. სიტყვიერი ვედრება კი ფიზიკურად შესრულებული საქმის შემდეგ აღლაჰის წინაშე სიტყვიერი ვედრებით სრულდება. სასაცილოა იმ ადამიანის საქციელი, რომელიც იტყვის: „მე მხოლოდ აღლაჰის იმედი მაქვს“ და აღლაჰს გააკეთებს. ერთხელ ერთმა ბედუინმა აღლაჰის შუამავალს ჰკითხა:

—აღლაჰის შუამავალო! როგორ მოვიქცე, ჯერ მივაბა აქლემი და მერე მივენდო აღლაჰს, თუ მისი იმედით ცხოველი დაუმელი დავტოვო? — მუჰამმედ შუამავალმა (საღვთისმშობლის ალექსანდრე ვესელემ) უპასუხა:

—ჯერ აქლემი მიაბი და შემდეგ აღლაჰის ნებას მიენდე!

ადამიანმა უნდა იშრომოს და სიცოცხლე სიზარმაცეში არ უნდა, გალიოს. თუ ადამიანს გამჩენი აღლაჰის სწამს, მას, რა თქმა უნდა, მისდამი მინდობის გრძნობაც

ექნება. ვერავინ წინასწარ ვერ განსაზღვრავს თავის ბედსა თუ მომავალს, თუნდაც თავისი ნაშრომის შედეგს. ადამიანის მინდობა გამჩენის მიმართ, ზუსტად, იმ შემთხვევით გამოიხატება, როდესაც მას თავისი ნაოფლარ-ნაშრომის შედეგი ალლაჰზე აქვს მინდობილი და მისგან მოელის კარგსაც და ცუდსაც, იმიტომ რომ სარჩოს მომცემი მხოლოდ ალლაჰია. მიუხედავად იმისა, რომ შედეგი კარგი იქნება თუ ცუდი, მორწმუნე ადამიანი მაინც უნდა დაკმაყოფილდეს მისთვის ბოძებული იმ სარჩოთი, რომელიც ალლაჰმა უბოძა.

ალლაჰი მასზე მინდობის შესახებ წმინდა ყურანის რამოდენიმე სურაში ასე ბრძანებს:

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ

„და სასოებდეთ მარადიულს, რომელიც არ მოკვდება და ქებით განადიდეთ იგი“ (სურა ფურყანი, აიათი 58).

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

„უეჭველად ალლაჰს, უყვარს მინდობილები.“ (სურა ალი-იმრანი, აიათი 159).

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

„მაშ, მორწმუნეები მხოლოდ და მხოლოდ ალლაჰს სასოებდნენ.“ (სურა იბრაჰიმი, აიათი 11).

ამ აიათებიდან გამომდინარე, ალლაჰის ნებაა, ადამიანი მის გარდა არავისზე არ იყოს მინდობილი.

„ვინც ალლაჰს მინდობილია, (მისი მფარველობა) მისთვის საკმარისია.“ (სურა ტალაყი, აიათი 3)

შუამავლის ერთ-ერთ ჰადისში ლაჰარაკია იმაზე, რომ ყოვლისშემძლე ალლაჰი ყოველთვის იცავს მათ, ვინც მასზე მინდობილია, რომ ისინი განკითხვის დღეს უხვად

დაჯილდოვდებიან და სამოთხის ბაღებში დაიდებენ ბინას:

„წინა მიმდევრები მე გამომეცხადნენ. დავინახე ერთი შუამავალი, ვისთან ერთადაც სამკაცრიანი ჯგუფი იყო. დავინახე კიდევ ერთი შუამავალი, ვის გვერდითაც არც ერთი ადამიანი არ იყო. უცებ მის წინ ხალხმრავლობა გაჩნდა. ისინი ჩემი მიმდევრები მეგონა. მითხრეს: „ესენი მუსა შუამავლის მიმდევრები არიან, შენ მეორე მხარეს გაიხედე!“ გავიხედე და ჰორიზონტზე ხალხთა მასა შევნიშნე, რომელზეც მითხრეს:

„აი, ესენი შენი მიმდევრები არიან, მათ შორის არიან ადამიანები, ვინც დაუკითხავად და ყოველგვარი ანგარიშის ჩაუბარებლად სამოთხეში შეველენ.“

როგორც იბნ აბბასი მოგვითხრობს, ამ სიტყვების შემდეგ წმინდა შუამავალი ადგა და სახლში წავიდა. თანამიმდევრებმა ერთმანეთში კამათი დაიწყეს, თუ ვინ შეიძლებოდა ყოფილიყო ეს სამოცდაათი ათასი ადამიანი. ზოგის ვარაუდით, ისინი წმინდა შუამავლის ერთად მცხოვრები ხალხი უნდა ყოფილიყო, ზოგის ვარაუდით კი — ისლამის რელიგიის პირველი მორწმუნეები. კიდევ მრავალი მოსაზრება არსებობდა. საკითხთან დაკავშირებით კამათი არ შეწყვეტილა, მანამ წმინდა შუამავალი არ დაბრუნდა. ის ხალხთან მივიდა და ჰკითხა:

— რის შესახებ კამათობთ?

— განკითხვის გარეშე და ყოველგვარი ტანჯვის უხილავად სამოთხეში შემსვლელი ადამიანების შესახებ ვკამათობთ, თუ ვინ შეიძლება ყოფილიყვნენ ის ადამიანები. — წმინდა შუამავალმა მათ ასე უპასუხა:

— ეს ხალხი ჯადოს არასდროს აკეთებდა, არც არავის სთხოვდნენ ამის გაკეთებას. ამ ხალხს გაუმართლებლობის არასდროს სჯეროდა და ყოველთვის ალლაჰს მინდობილი იყვნენ! — ამის გაგონებაზე უქქაშე იბნ მიჰსანი ადგილიდან წამოვარდა და თქვა:

— წმინდა შუამავალო, ალლაჰს შეევედრე, რომ მეც იმ ადამიანებთან ერთად ვიყო. — წმინდა შუამავალმა უთხრა:

— შენ ერთ-ერთი მათგანი ხარ უქქაშე!

შემდეგ კიდევ ერთი თანამიმდევარი ფეხზე წამოდგა და იგივე თხოვნით მიმართა, მაგრამ ალლაჰის შუამავალმა უპასუხა:

— შესაძლებლობის საშუალება უქქაშეშე შენზე უკეთ გამოიყენა.” (მუსლიმი, იმანი, 374).

ამ ჰადისით აშკარად არის ნაჩვენები, თუ ადამიანის ალლაჰზე მინდობა რამდენად მნიშვნელოვანი და საჭირო საქმეა. პოეტი ბაქი აღნიშნავდა, რომ წუთისოფელში ადამიანები არ უნდა ეთაყვანებოდნენ მომაკვდავებს, ხალხი მხოლოდ ერთად-ერთ ალლაჰს უნდა ემსახურებოდეს და მხოლოდ მასზე მინდობით სიმშვიდესა და ბედნიერებას მოიპოვებს:

„ამქვეყნიურ არაფერზე თავის დახრად არ ღირს, უნდა გწამდეს ალლაჰი და მხოლოდ მას უნდა ანდობდე საქმეს. ვინც მხოლოდ ალლაჰს მინდობილია, თვით ალლაჰი იქნება მისი მეგობარი. მხოლოდ ამ გზით იქნება სული ბედნიერი.“ პოეტი ბაქი ქვემოთ მოცემულ ვედრებას მუდმივად კითხულობდა:

„უზენაესო ალლაჰ! შენზე ვარ მონდობილი, შენი მჯერა, შენი მორჩილი ვარ! მთელი სულითა და გულით შენსკენ ვარ შემოტრუნებული. შენი დახმარებით მტრების წინააღმდეგ ვიბრძვი. ღმერთო, შენს უზენაესობას შევეფარები! შენ გარდა სხვა ღმერ-

თი არ არსებობს! უკვდავი მხოლოდ შენ ხარ! ჯინები და ადამიანები — ყველა მოკვდავი არიან!“ (მუსლიმი, ზიქრი, 67).

წმინდა შუამავლის ყოველ ნაბიჯში ალლაჰზე მინდობას დაინახავ. ის სახლში შესვლისა და გამოსვლის, დაწოლისა და ადგომისას — ყოველთვის ალლაჰის სახელს ასხენებდა. უმმუ სელემეს გადმოცემის მიხედვით, წმინდა შუამავალი სახლიდან ყოველი გამოსვლისას აუცილებლად ცას შეხედავდა და ალლაჰს ასე ევედრებოდა:

„ბისმილაჰ, მე მხოლოდ ალლაჰს ვემორჩილები. უზენაესო ალლაჰ! სწორი გზიდან გადახვევის, შეცდომების, არასწორი ქცევების და უსამართლობისგან შენ შეგეფარები!“ (აბუ დავუდი, ედეები, 102-103. თირმიზი, დევათი, 35).

ვედრებაში ნახსენები სიტყვები: „ალლაჰს ვემორჩილები“ ალლაჰზე მინდობას ნიშნავს. ადამიანის მიერ ასეთი მოქმედების ყოველდღიურ რეჟიმში მოქცევა წმინდა შუამავლის ერთ-ერთი სუნნეთია. ამ სუნნეთის უარყოფა და ალლაჰის დავიწყება ადამიანისთვის შეუფერებელი საქციელია.

წმინდა შუამავალმა თანამიმდევრებს ალლაჰზე მინდობის შესახებ საკმარისად აუხსნა. „ზათურ-რიყას“ ბრძოლიდან დაბრუნებისას წმინდა შუამავალმა ერთ ადგილას ხალხი დასვენების მიზნით დააბანაკა. წმინდა შუამავალიც ერთი ხის ქვეშ დასასვენებლად დაჯდა და ხმალიც ხეზე ჩამოჰკიდა. წმინდა ჯაბირი ამ ამბავს ასე განაგრძობს:

„ახალ ჩაძინებული ვიყავით, რომ წმინდა შუამავლის ხმა შემოგვესმა. ჩვენ სასწრაფოდ მასთან მივირბინეთ. დავინახეთ, მის გვერდით ერთი ბედუინი იჯდა. წმინდა შუამავალმა შემდეგი რამ მოგვიყვა: “ვიდრე მე მეძინა, ამ ბედუინმა ჩემი ხმალი აიღო. როცა გამოვიღვიძე, ვნახე ხმალი ქარქაშში

ალარ იდო. შემდეგ კი მკითხა:

— ამჯერად ვინ გადაგარჩენს შენ?

მე სამჯერ გავუმეორე:

— ალლაჰი! ალლაჰი! ალლაჰი!” (ბუჰარი,

ჯიჰადი, 84, 87. მუსლიმი, ფედაილი, 13).

წმინდა შუამავალს სიკვდილთან პირისპირ დარჩენის დროს, ალლაჰის იმედით, შიში არ განუცდია და გაბედულად უპასუხა ბედუინს, რომ მისი დამხმარე მხოლოდ ალლაჰი იყო. შუამავალის ასეთი მშვიდი და გაბედული მოქმედების მნახავ ბედუინს, რომელსაც ის ნაკლებად მოელოდა, ხელიდან ხმალი გაუვარდა და წმინდა შუამავალს ტყვედ ჩაბარდა. ამის შემდეგ შუამავალმა ალლაჰზე მინდობის კიდეც ერთი მაგალითის საჩვენებლად თანამიმდევრებს დაუძახა. ბედუინი არ დაუსჯიათ, ის ისლამში დაპატიჟეს. თავის ხალხთან დაბრუნების შემდეგ ბედუინმა განაცხადა: „მე ყველაზე საუკეთესო ადამიანთან ვიყავი!“

თანამიმდევრებმა ალლაჰზე მინდობის ყველაზე საუკეთესო მაგალითები წმინდა შუამავალის სიცოცხლეში იხილეს. იაჰია იბნ მურრე გადმოგვცემს:

„როდესაც კეთილშობილი ალი ხალიფა იყო, ღამ-ღამობით ნამაზის სალოცავად მეჩეთში დადიოდა. ერთ ღამეს დაცვის მიზნით მას უკან გავყევით. ნამაზის დასრულების შემდეგ გვკითხა:

— თქვენ აქ რატომ ზიხართ?

— თქვენი უსაფრთხოებისთვის! — ვუპასუხეთ ჩვენ.

— ცაში მყოფი არსებებისგან თუ დედამიწაზე მყოფი ადამიანებისგან? — გვკითხა მან. ჩვენ ვუპასუხეთ:

— დედამიწაზე მყოფი ადამიანებისგან.

— ცაში ბრძანების გაუცემლად დედამიწაზე არაფერი ხდება. ყოველ ადამიანს ორი დამცველი ანგელოზი ჰყავს. ის ანგელოზ-

ბი ადამიანს მანამ დაიცავენ, ვიდრე ზეციდან ბრძანება არ ჩამოუვთ. მეც, ამგვარად, ორი მცველი ანგელოზი მყავს. როცა ჩემი ამქვეყნიდან წასვლის დრო დადგება, მაშინ ეს ანგელოზებიც ჩემგან წავლენ. ყოველი ადამიანი აუცილებლად თავის თავზე დაწერილს ეწევა, ხოლო რაც თავს დაწერილი არ აქვს, მას არასდროს შეემთხვევა. ვინც ეს არ იცის, რწმენის სიტკბოს ვერასდროს გაიგებს! (იბნ ასაქირი, ხლ 2, 552).

ალლაჰს მიუწოდებელი, ან მისი დამეცნელებელი ადამიანი, საბოლოოდ, თავისი გაკეთებული საქმეების პირისპირ დარჩება, ოღონდ, ალლაჰის კმაყოფილების გარეშე და წაგებულ გამოცდასთან ერთად. ალლაჰის მორჩილი პიროვნება მასთან ახლოს მყოფი ადამიანია, რომელსაც ის ამქვეყნიურ ცხოვრებაშიც მრავალ დახმარებას გაუწევს.

 დანიელ ზოდუაძე

სწავლულთა კვალდაკვალ

მუსლიმი სწავლული იმამი რაბბანი ბრძანებს: „ადამიანის გაჩენის მიზანი მისთვის ნაბრძანები ღვთისმსახურების შესრულებაა. ღვთისმსახურებათა შესრულების მიზანი კი რწმენის სრულყოფაა, ანუ ღმერთთან სიახლოვეა“. უზენაესი ალლაჰი სურა ზარიათის, 56-ე აიათში ბრძანებს: **„და მე არ გამიჩენია ჯინები და ადამიანები თუ არა ჩემდამი თაყვანისცემისათვის“**. ერთ-ერთი სწავლული თაყვანისცემაში ღვთის ცნობას გულისხმობს. მაგალითად; ამ ქვეყნად გაკეთებულ სეჯდეებს, რომელიც ჩვენ ღმერთთან გვაახლოებს, გარედან ვინც უყურებს, უბრალო, მარტივ მოქმედებად აღიქვამს, მაგრამ მორწმუნისთვის ეს სიამოვნებით შესრულებული ღვთისმსახურებაა, მონათმსახურებაა, მისი უძლურობის, უსუსურობის ღვთის წინაშე გამოვლენაა, მასზე სრულიად მინდობაა. ადამიანი ქედის მოხრით, გულის ენით მას ეუბნება: „შენ ჩემი - ღმერთი, მე კი შენი მონა-მორჩილი ვარ.“

„სურა მუყმინუნის 1-2“ აიათის გარდმოვლენამდე (უეჭველად ნეტარ არიან მორწმუნენი! ისინი, რომელნიც თავიანთ

ლოცვაში მოკრძალებულნი არიან.) წმინდა მუჰამედ შუამავლის დროს თანამიმდევრები ლოცვისას თვალებს ზეცას ალაპყრობდნენ

ამ აიათის გარდმოვლენის შემდეგ თავები დახარეს და სიამოვნებით განაგრძეს ღვთისმსახურება, რადგანაც ნამაზის ღვთისმსახურებამ, რომელსაც ისინი ასრულებდნენ, გულის სიღრმეში სიამოვნება მიანიჭა. ამით მათ მიადნიეს ღვთის წინაშე მათი უსუსურობის გამოხატვას.

სრულყოფილი მორწმუნეებისთვის მონა-მსახურებაზე დიდი და ძლიერი მიზანი არ არსებობს, რადგანაც წმინდა შუამავალმა, როცა არჩევანზე მიდგა შუამავალი ხელმწიფე თუ მონათმსახური შუამავალი აირჩია, იმიტომ რომ მონათმსახურება მოგებას მისცემდა ღმერთთან და ამით მან თანამიმდევრებს თავაზიანობასა და მონათმსახურებაზე მიანიშნა. მართლაც, ადამიანმა ათასი წელი რომ იცოცხლოს მდიდრულად, ბოლოს მისი წასასვლელი ადგილი საფლავია, სადაც მას სამი რამე მიჰყვება: ჭირისუ-

ფალი, ქონება და გაკეთებული საქმეები, მასთან კი მხოლოდ ერთი დარჩება, ორი კი უკან ბრუნდება.

სურა ნაზილათ 46-ე აიათი ბრძანებს: „როცა იხილავენ იმ (ნარღვნის) დღეს, მოეჩვენებათ, თითქოსდა ერთი საღამო, ან ერთი დღია დაჰყვნენ (საფლავებში და დედამიწაზე)“. ე.ი. თუ ამქვეყნიურ სიცოცხლეს და სიამოვნებებს აირჩევ, ხოლო მარადიულ სამყოფელს უკუაგდებ, სრული უაზრობა იქნება. თუ გვინდა სიმართლეს მივალნიოთ, ღვთის ბრძანებები უნდა შევასრულოთ და მის სწორ გზას არ ავცდეთ.

ა მ ა ზ ე
და ყ რ დ ნო -
ბით სწავ-
ლულები ასე
გვარიგებენ:
“ეს ქვეყანა
ნუთიერია,
ის ღვთისმ-
სახურებით
გაატარე.”
აბდულაჰ
დ ე ჰ ლ ე ვ ი
ბ რ ძ ა ნ ე ბ ს :
“ჩვენი ცხო-
ვრება ერთ
დღეს ჰგავს,
რომელიც
მ ა რ ხ ვ ა შ ი

უნდა გავატაროთ, ამქვეყნიად სიცოცხლის განმავლობაში ჰარამებიდან და საეჭვო საქმეებიდან თავი შორს უნდა დავიჭიროთ, სხვა მხრივ კი ღვთისმსახურება გააჩვენოთ დაახლოებით და გულის საეჭვო საქმეებისგან განწმენდით უნდა განვამტკიცოთ.”

რწმენა ჰგავს ნაპერწკალს, რომლითაც ცეცხლის ანთება გვინდა, მაგრამ ეშმაკისეული და ჩვენი ხორციელი მოთხოვნილებების ქარი ამ ნაპერწკლის ჩასაქრობად მთელი სიცოცხლის განმავლობაში შესაფერის დროს მოძებნის. დიახაც, ღვთისმსახურება ამ ქარისგან რწმენის დამცველია, რომელიც ფარს ჰგავს. ღვთისმსახურება რამდენადაც სრულყოფილი და მყარი იქნება, განზრახვების მიხედვით, ჩვენს გულში არსებული რწმენის შუქიც ძლიერი და მანათობელი იქნება.

ერთ-ერთი მუსლიმი სწავლული საამი ამბობდა: „ურყევი რწმენა მთას ჰგავს, რომელსაც ოთხი თვისება გააჩნია. 1. სიცხეში არ დადნება 2. სიცივეში არ გაიყინება 3. ქარი მას ვერ გადააბრუნებს 4. მეწყერი ვერ შეარყევს“.

ვერანაირი დაბრკოლება რწმენას ვერ შეასუსტებს. ღვთის რწმენა მისი ძლიერი სიყვარულია, სიყვარული კი გულის უნარია. სხვა ორგანოებისგან განსხვავებით გულს ძალით ვერც შეაყვარებ და ვერც შეაძულე, ამიტომაც, ნამდვილი მორწმუნე გულს დაიცავს ღვთის მოუწონარი საქმეებისგან,

ა რ ა ს ო დ ე ს
მათკენ არ
გადაიხრება,
რ ა დ გ ა ნ ა ც
თან ამბობ-
დეს ღმერთი
მიყვარს, თან
მის მოუწო-
ნარ საქმეებს
აკეთებდეს,
ს რ უ ლ ყ ო -
ფილ რწ-
მენას არ
შეესაბამე-
ბა. წმინდა
შუამავალი
(ს.ა.ვ) ბრძა-
ნებს: „ადა-
მიანს ვინც

ყველაზე მეტად უყვარს, ყოველთვის მის ერთად ყოფნა სურს“. მოდით დავფიქრდეთ: ჩვენი გულები რამდენად არის უზენაესი ალლაჰისა და წმინდა შუამავლის სიყვარულით სავსე, რამდენად მოგვწონს შუამავლის მოწონებული საქმეები, რამდენად ვართ აყოლილი საკუთარი თავის ხორციელ მოთხოვნილებებს?

ადამიანს, რამდენად სძულს და არ მოსწონს ალლაჰისა და შუამავლის მტრები, რამდენად ერიდება ცოდვების გაკეთებას და ასევე რამდენად შეუძლია ეშმაკის დაგებულ ხაგანგისგან თავის დაცვა, იმდენად ძლიერია მასში რწმენა. მოსიყვარულე ადამიანი შეყვარებულის მოწონებულს სიყვარულით შეხედავს, ხოლო მოუწონარს – ზიზღით. ვისაც ალლაჰი და მისი სახე-

ლი უყვარს, მათ ხელგაშლილობა, ზრდილობა, შეცოდება და პატიება შეუძლია, ხოლო ბოროტება ეზიზღებათ და ამიტომ უსირცხვილობას, სიძუნწესა და ათასგვარ ცუდ საქციელს გმობენ. ადამიანი როდესაც ამბობს: „მე მიყვარს ღმერთი, მისი შუამავლები,“ ამით საქმე არ მთავრდება. თუ გვიყვარს, რამდენად გვიყვარს? რამდენად მომთმენი ვართ? რამდენად კარგი ხასიათის ვართ? რამდენად მპატიებლები ვართ? შუამავლის თვისებები რამდენად გვაქვს? ვთავისუფლებით თუ არა „მესაგან“? რამდენად ვართ მორწმუნეების უფლებების დამცველი? თუ, სიყვარული მხოლოდ ნათქვამი სიტყვებით მთავრდება? კიდევ ვამბობთ, რომ ჩვენ ყურანი გვიყვარს, არც ეს სიტყვებია საკმარისი. რამდენად ჩანს ჩვენში ყურანის ხასიათი? რამდენად ვმოქმედებთ ყურანის ბრძანებების და აკრძალულების მიხედვით? რამდენად ვფიქრობთ იმაზე, რომ ყურანი განკითხვის დღეს ჩვენ ან შემწეობას გაგავინევს, ან შეგვედავება? ჩვენი ქცევის მიხედვით აი ის შეკითხვებია, რომლებიც თითოეულმა ჩვენთაგანმა საკუთარ თავს უნდა ვკითხოთ. ნამდვილი სიყვარულის სასწორი ხელგაშლილობაა, მშრალი სიტყვები არანაირ სარგებელს არ მოგვცემს. წმინდა მევლანა ბრძანებს: „თქვენივე სიტყვებით სასაცილო ნუ გახდებით“. ამიტომ სწავლულები ყოველთვის ლაპარაკის, ან ნებისმიერი მოქმედების დროს ყურანისა და სუნნეთის მიხედვით მოქმედებენ, რისთ-

ვისაც მათ უთვალავი სიამოვნება მიენიჭებათ ალლაჰისგან. ღმერთის ხათრისთვის უნდა შევიძულოთ, ღმერთისა და შუამავლის მოუწონარი საქმეები, ფარისევლებს ბატონი არ უნდა დაფუძახოთ. თუ ჩვენ ასე არ მოვიქცევით უზენაესი ალლაჰის სასჯელს ჩვენი ნებით დავიმსახურებთ.

ძვირფასი იმამი რაბბანი ბრძანებს: „ორ საქმეში თუ სისუსტეს არ გამოიჩენ, პრობლემა გადაჭრილია: 1) შუამავლის კვალდაკვალ სიარული, 2) მასწავლებლის პატივისცემა (რომელიც სამოთხის გზას გიჩვენებს). თუ ეს პრობლემები აღმოგზვრილია, ათასობით დაბრკოლება რომ გვექონდეს, მისი გადალახვა გაგვიადვილდება.“

მორწმუნე ადამიანმა წმინდა შუამავლისა და მისი გზის გამგრძელებელთა კვალდაკვალ სიარული უნდა შესძლოს. ამ გზაზე გიდის გარეშე წამსვლელი იმ გემს ჰგავს, რომელიც ზღვაში წამყვანის გარეშე დარჩება, იგი ქარის სათამაშო გახდება და ვერაფრით გამიზნული მიმართულებით ვერ წავა. ხშირად ექნება მას ჩაძირვის საშიშროება.

ამიტომაც მორწმუნემ თავისი გაკეთებული საქმე არასოდეს არ უნდა მოიწონოს, ნუ იფიქრებს, რომ საქმე, რომელსაც მე ვაკეთებ, ყაბულია. ყოველთვის იმ სარკეში ჩაიხედოს, რომელშიც შეცდომებს დაინახავს. ეს სარკე კი ყურანის ბრძანებებისა და წმინდა შუამავლის სიტყვების შემსრულებ-

ბელი, მათი გზით მოსიარულე სწავლულე-ბის ნამოქმედარია.

როგორც ვერცერთი ავადმყოფი სამედიცინო წიგნის კითხვით ვერ განიკურნება, ასევე მხოლოდ ცარიელი ფურცლების კითხვით ადამიანი ცუდ საქციელს თავიდან ვერ მოიშორებს. ზოგჯერ თვით ექიმები ავად ხდებიან და საჭირო ხდება სხვა ექიმების მოძებნა, ვერცერთი მოსამართლე თავის თავს განაჩენს ვერ გამოუტანს, იგი სხვა მოსამართლის წინაშე უნდა წარსდგეს. აი ამიტომაცაა, რომ ჩვენი სულიერების ამაღლებისათვის სწავლულთა კვალს უნდა გავყვეთ.

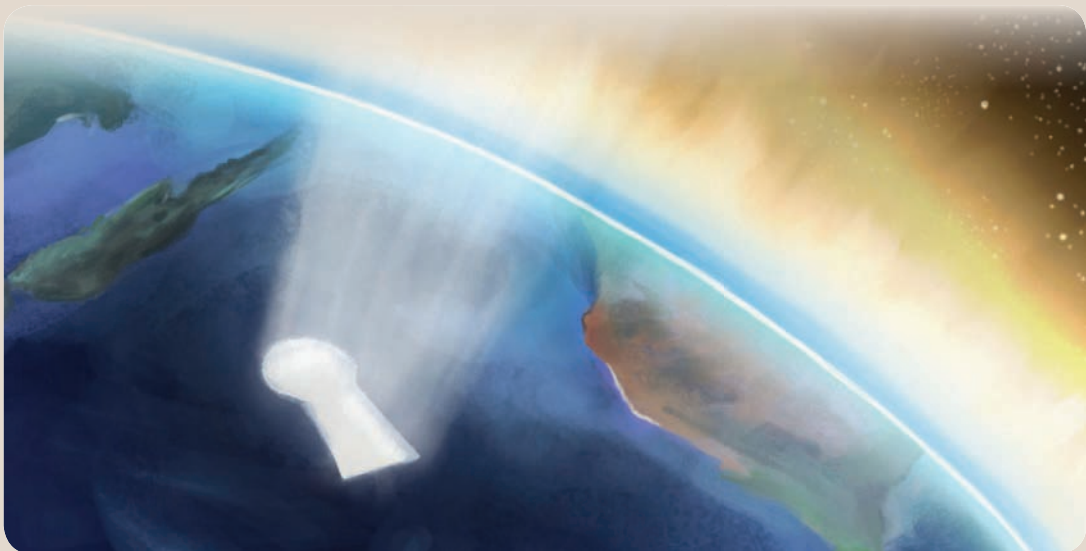
აქედან გამომდინარე ძვირფასი მევლანა ბრძანებს: ერთი დანა თავისთვის ტარს ვერ გაათლევინებს, თუ სხვა დანა არ გამოიყენო, ამიტომაც წადი და შენთვის ერთი მასწავლებელი მოძებნე, რომელიც გულის გასუფთავებაში დაგეხმარება, ამას შენით ვერასოდეს განკურნავ. ამ ქვეყნად შენი ფიზიკური ჯანმრთელობისთვის ექიმს უნდა მიმართო, ხოლო სულიერი ჯანმრთელობისთვის სწავლულები უნდა მოძებნო, თუ ასე არ მოიქცევი, „არ ვიცოდი“- ეს სიტყვები ვერ გადაგარჩენს.

ორი რამეა, რომელიც ხელს გვიშლის სწავლულებთან დაახლოებაზე: 1) პროცენტი; 2) თავმომწონეობა, ანუ სწავლულთა უპატივისცემლობა. სურა „ბაყარას“ 278-279-ე აიათებში ნაბრძანებია: *„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ, გეშინოდეთ ალლაჰისა და თუ ხარტ ჭეშმარიტი მორწმუნენი,*

უარი თქვით დარჩენილ პროცენტზე.თუ კი ამას არ იქმთ, მაშინ იცოდეთ, რომ ალლაჰსა და მის შუამავალს უცხადებთ ომს, ხოლო თუ მოინანიებთ,თქვენია ძირითადი კაპიტალი(რაც სესხად გქონდათ მიცემული). არცა დაჩაგრავთ და არცა დაიჩაგრებით.“ ამის შესახებ წმინდა შუამავალი ბრძანებს: „ვინც ჩემს სწავლულებს ემტერება, მას ომს ვუცხადებ.“

თავმომწონეობა ადმიანის სიკეთეებს ისე დასწავს, როგორც ცეცხლი შეშას. ეს დაავადება ადამიანს თავისი საქმეების ქედმაღლობით დაემართება. ამისგან გადარჩენა შეიძლება მხოლოდ საკუთარი დამალული ცუდი საქმეების გადახედვით, ასევე გაკეთებულ კარგ საქმეებში ნაკლის მოძებნით. ადამიანებს ცოტა უნდა შეგვრცხვეს გაკეთებული კარგი საქმეების გამჟღავნებისას.

დაე,უდიდესმაალლაჰმაყველაჩვენგანს სწორი ნიეთი გაგვაკეთებინოს,რომლითაც მის გზას არასოდეს ავცდებით. ყველა ჩვენგანი შეიყვაროს და კეთილი საქმეების,ასევე ლამაზი ხასიათის მატარებელი გაგვხადოს. ყველა ჩვენგანი ბენვის ხიდზე გადაგვარჩინოს. ჭორაობისგან, რომელიც განუკურნებელი სენია მუსლიმთათვის, გადაგვარჩინოს, საიქიოში წმინდა შუამავალთან ერთად ყოფნა გვალირსოს, და ასევე მისი სილამაზის ხილვის სიხარული მოგვანიჭოს.

✎ ზურაბ მიქელაძე

ცივილიზაციის მწვერვალი და ზოგიერთი პრობლემები

მოგესალმებით ძვირფასო მკითხველო! XXI საუკუნე მსოფლიო განვითარების ყველაზე მაღალი საფეხურია, რაც კი ისტორიას ახსოვს. ნამდვილად ბედნიერი თაობა ვართ იმ თვალსაზრისით, რომ იმ სირთულეების დაძლევა, რომლებიც გასულ საუკუნეებში ჩვენს წინამორბედ თაობებს უდიდესი ძალისხმევით უხდებოდათ, დღეს სრულიად მარტივად და დაუღალავადაა შესაძლებელი. რა თქმა უნდა, მიღწევები, რომლების წინაშეც დღეს ვდგავართ, არ არის თვალის დახამხამებაში უზრუნველად შექმნილი. ამ ყველაფერს 20 საუკუნე დასჭირდა. ჩვენ დღევანდელი განვითარებით ვსარგებლობთ და კმაყოფილიც ვართ. ზოგჯერ დღესდღეობით

ჩვეულებრივ მოვლენად მიჩნეული ეს თუ ის საშუალება, თუნდაც კავშირგაბმულობა, ერთი საათით, ან წუთით თუ შეწყდება, ვხვდებით, თუ რაოდენ ძნელი ყოფილა ის ადრეული წლები, როდესაც მსგავსი საშუალებები არ იყო და ინფორმაციის გაცვლა მხოლოდ ადგილზე მისვლით ხდებოდა. დღეს მსგავსი ქმედებები გამარტივებულია და რამდენიმე წამში შეგვიძლია მსოფლიოს ნებისმიერ ქვეყანაში მივანოდოთ, ან მივიღოთ სასურველი ინფორმაცია. რა თქმა უნდა, კომუნიკაცია განვითარების მხოლოდ ერთი სფეროა, გარდა ამისა, განვითარებამ, თითქმის, ყველა სფერო მოიცვა და შესაბამისად კიდევ გრძელდება აღმოჩენების უფრო მეტად დახვეწა და ახალი

მიღწევებისკენ სვლა.

ეს ყველაფერი ძალიან კარგია და ადამიანთა ცხოვრებასაც დიდად წაადგა. ამ ცივილიზაციას ნებისმიერი ეპოქის ადამიანი ინატრებდა. თუმცა, მთავარია, ადამიანმა ამ განვითარებას, ცივილიზაციას აუწყოს ფეხი და ყველაფრით გეგმაზომიერად ისარგებლოს.

ერთი შეხედვით გაგვიხალისა და გაგვიადვილა XXI საუკუნემ ცხოვრება, თუმცა ბევრი უარყოფითი რამ თან მოიტანა, რაშიც, ალბათ, თქვენც დამეთანხმებით. ეს უარყოფითი მოვლენა საზოგადოების შეცვლილი მენტალიტეტი და ხასიათია. თანამედრო-

ვეობამ, განვითარების უმაღლეს მწვერვალს მიღწეულმა ცივილიზაციამ და ცხოვრების სრულად განსხვავებულმა პირობებმა თვითადამიანის ბუნებაც შეცვალა. გასულ საუკუნეებში ქალისა და მამაკაცის არაკანონიერი თანაცხო-

ვრება იყო დასჯადი და ადამიანისთვის წარუშლელი ლაქა, მაგრამ დღეს ამ მოვლენამ მასიური ხასიათი მიიღო. დღეს ურთიერთთანხმობის შემთხვევაში ქალისა და მამაკაცის არაკანონიერი თანაცხოვრება თავამედროვე ცხოვრების წესადაა დამკვიდრებული. დღესდღეობით ფიქრობენ, რომ ქალს რაც უფრო მოკლე კაბა აცვია, მით უფრო თანამედროვეა და მით უფრო მაღალ ელიტარულ ფენას განეკუთვნება. ქალი რაც უფრო დეკოლტირებულს იცვამს, ფიქრობს, რომ ასე უფრო საინტერესოა ის ხალხისთვის. გარდა ამისა, ახლაგაზრდა ბიჭებისა და გოგონებისთვის ეგრეთწოდებული მოდად ქცეული დახ-

ეული შარვლები დაგვატყდა თავს, ესეც ბოლო პერიოდის მოტანილი ჩაცმულობის შეცვლილი სტილია.

ყველაფერ ამას უფრო უარესიც დაემატა - ერთსქესიანთა თანაცხოვრება. ეს არა თუ ცივილიზაციის ნაწილს, არამედ საუკუნეების წიაღში უკან დაბრუნებას მოასწავებს. რაც შეეხება ამ ქმედებების მოწინააღმდეგე პიროვნებებს, ადრეულ საუკუნეში ჩარჩენილ, გონებაჩლუგ ინდივიდებად მოიხსენიებენ. ისტორიამ ჩვენამდე მოიტანა ისეთი გამოცდილება, როგორიც სოდომისა და გომორის ცოდვაა (ლუტისა და სალიჰის ხალხი).

ისინი უზენაესმა გამჩენმა სწორედ ჩადენილი უპატიებელი ცოდვების გამო გაანადგურა. საზოგადოებამ ეს ყველაფერი იცის და არც არასოდეს დაავინწყდება, მაგრამ რასარაგებელი ექნება გაკვეთილს, თუ გულისყურით არ მოისმენ და არ გაითავისებ?

ასევე უნდა აღინიშნოს, ისიც რომ საზოგადოების შეხედულებების შეცვლაში უდიდესი როლი ტელეეკრანებმა შეასრულა. ტელესერიალებმა, რომლებიც ბოლო ორი ათწლეულის განმავლობაში ემსახურება ეგრეთწოდებული დასავლური ცხოვრების წესის დანერგვას, მიზანს მნიშვნელოვანწილად მიაღწია და თავისი მისიაც კარგად შეასრულა. უამრავ ოჯახში ძირფესვიანად ამოძირკვა ბევრი ადათ-წესი და, თითქმის, ძირეულად შეცვალა ოჯახის წევრების ურთიერთდამოკიდებულება, ჩაცმულობის სტილი და ოჯახის სხვადასხვა წევრების ერთმანეთის მიმართ ქცევა. როდესაც მშობელი შვილს ქცევას

უნუნებს და უკეთესს ურჩევს, შვილის პასუხია გამაოგნებელი: „ახლა სხვა დროა.“ მართალია სხვა დროა, მაგრამ, როდესაც საქმე სინდისსა და ღირსებას ეხება, ამას ვერც ათწლეულები და ვერც საუკუნეები ვერ შეცვლის.

ადამიანის მატერიალურად და შემდეგ მორალურ-ფსიქოლოგიურად განადგურების სხვადასხვა სფერო ჩვენს ქვეყანაში განსაკუთრებით ბოლო წლებში გააქტიურდა, ესენია: აზარტული თამაშები, მრუშობა და პროცენტი. მოხარული ვართ და ყოველთვის მივესალმებით ახალ აღმოჩენებსა და განვითარებას, თუმცა ვერასოდეს შევეგუებით იმ ცვლილებებსა და ე.წ. გავითარებას, რომელიც ადამიანის ამქვეყნიურ ხანმოკლე ცხოვრებას აუბედურებს და ჩრდილში აქცევს. ისლამის მიზანია ადამიანის კეთილდღეობა და მშვიდი ცხოვრება, რასაც წმინდა ყურანის აიათები და უკეთილშობილესი მუჰამედ შუამავლის სუნნეთი გვასწავლის. ზემოთ აღნიშნული საკითხები, რომლებიც ჩვენს დროში მოსახლეობის დიდ ნაწილს აწუხებს, ბევრ ადამიანს ცხოვრების ხალისი და, საერთოდ, არსებობის სურვილიც კი წაართვა.

აზარტული თამაშებით მოგებულ ფულს და ქონებას არ შეუძლია რომელიმე მხარეს სიკეთე და ბედნიერება მოუტანოს. ამ შემთხვევაში მოგებულ მხარეს უფრო მეტის მოგების სურვილი უჩნდება და მოუსვენრობა სტანჯავს, ხოლო წაგებულს მოგების ჟინი იპყრობს და ეს გრძელდება მანამ, სანამ უკანაკნელ გროშს არ დაჰკარგავს. ამ შემთხვევაში მოთამაშე არათუ საკუთარ ბოლო გროშს გასწირავს, არამედ მშვიდად შეუძლია ყველა იმ პიროვნების ღალატი და მოტყუება, ვისთანაც, სულ მცირე, მისაღმების სითამამე გააჩნია. ასეთი სენით შეპყრობილი პიროვნება გამუდმებით შფოთავს და არ აძლევს მოსვენების ნებას არც საკუთარ თავს და არც გარშემომყოფებს. ერთი და ორი ლარით არაფერი დაშავდებაო, სწორედ, ეს არის უბედური ცხოვრებისკენ გადადგმული საწყისი ნაბიჯი. ამიტომ გონიერ ადამიანს დაფიქრება მართებს. ზიანის შეჩერება შესაძლებელია ნებისმიერ მომენტში.

ისლამში ოჯახი არის ყოვლად ხელ-

შეუხებელი სინმინდე, რომლის დაცვა, მზრუნველობა და ყურადღება პიროვნების უპირველესი ადამიანური ვალია. როგორც ვიცით, ადამიანი ვალდებულია სამი რამის დასაცავად, საჭიროების შემთხვევაში, სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე იბრძოლოს; ესენია: რელიგია, სამშობლო და ნამუსი. ამიტომაც მრუშობა, ყველამ კარგად იცის რომ, პირველ რიგში საკუთარი სახელის, შემდეგ კი ოჯახისა და საზოგადოებისთვის უამრავი უბედურების მომტანია. ეს ქმედებაც ფულთან თამაშს ჰგავს და მასაც შეუძლია პიროვნების მორალურად განადგურება, მატერიალურად ჩაძირვა და, საბოლოოდ, ღირსების ფეხქვეშ გათელვა. ეს გამოიწვევს პიროვნების ღირსებასთან ერთად ნდობის დაკარგვას. შეიძლება ბევრმა იფიქროს, რომ მთავარია ქმარმა ოჯახს არაფერი მოაკლოს, მშვიერი არ დატოვოს, ოჯახი არ დაანგრეოს და დანარჩენს ყველაფერს მოთმინებით შეხვდება. ეს აზრი ხომ ისეთივე წარმოუდგენელია, როგორც კატისა და თაგვის ერთად სადილობა, ვინაიდან ასეთ სიტუაციაში აუცილებლად ხდება ოჯახის უგულუბელყოფა და მისი საძირკველის შერყევის ალბათობაც დიდია. ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ მრუშობის აკრძალვა როგორც ქალს, ასევე მამაკაცს ეხება და ამ შემთხვევაში ღვთის წინაშე არცერთი მხარე უპირატესობით არ გამოირჩევა.

უზენაესი ალლაჰის მიერ მრუშობასთან დაკავშირებული აკრძალვა საფუძველშივე იკვეთება და მრუშობისკენ გადადგმულ ელემენტარულ ქმედებასაც კი სრული სერიოზულობით ეკიდება. წმინდა აიათში ნათქვამია: **„და არ მიუახლოვდეთ მრუშობას! უეჭველად, იგი ზნედაცემულობა და ცუდი გზაა“.** (სურა ისრა, აიათი 32)

და ბოლოს, ადამიანის ჯერ მატერიალურად, შემდეგ კი ფსიქოლოგიურად დამლუპველი მესამე ქმედება პროცენტით სარგებლობაა. თუმცა აღსანიშნავია ისიც, რომ პროცენტის ამღებიც და გამცემიც თანაბარ ცოდვას სჩადიან. იმისათვის, რომ ადამიანმა ცხოვრების არსებული პირობები გაიუმჯობესოს, უფრო კომფორტული გარემო შეიქმნას და არსებული ბიზნესი

გააფართოვოს, ეცდება, პროცენტით აილოს ფული და მიაღწიოს წარმატებას, მაგრამ ამით, ზოგჯერ, მეტად სავალალო სიტუაციას ქმნის. წარმავალი კეთილდღეობისთვის ნამდვილად არ ღირს ესოდენ სარისკო ქმედება. წარუმატებლობის შემთხვევაში საპროცენტო განაკვეთი შეუჩერებლივ იზრდება და აღწევს პიკს, რომლის გადახდასაც პიროვნება ვეღარ ახერხებს და საბოლოოდ კარგავს ხელთარსებულსაც. ამის უამრავი მაგალითი არსებობს ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაში და ზედმეტი იქნება საუბარი ვინმეს თავგადასავალზე. ამიტომაც გონიერმა ადამიანმა გეგმაზომიერად უნდა ისარგებლოს უზენაესი ალლაჰის მიერ ბოძებული წყალობით.

ადამიანს მისი განუყოფელი და დაუძინებელი მტერი, - ეშმაკი, გამუდმებით ჩასჩურჩულებს, რომ აკრძალული ხილი გემრიელია და პიროვნება ნუ შეიკავებს თავს. ის ხომ ამქვეყანას მხოლოდ ერთხელ მოდის და წუთისოფელში ყოფნით ტკბობა მისი ვალია. მაშინ, როდესაც ადამიანი ეშმაკის ასეთ მაცდურ ჩაძახილს უზენაესი ალლაჰის ბრძანების წინ დააყენებს, ის ყველა ცოდვასა და აკრძალვას არად მიიჩნევს. პირველ ეტაპზე გულის სიღრმეში

ცოდვილსაც შეაწუხებს სინდისი, მაგრამ ცოდვების ხშირად ჩადენით, როცა გულს გადაეკვრება შავი ლაქა, იგი სინდისის შეგრძნებასაც დაკარგავს და ეშმაკის სრულ მორჩილად იქცევა. ასეთი ადამიანი განწირულია, როგორც ამქვეყანაში, ისე სამარადისო სამყოფელში.

ცოდვის ჩადენა ადამიანის ხორციელ მოთხოვნილებაზეა მორგებული, ამიტომაც იგი ადვილად ითვისებს მას და ცხოვრებაში ცოდვის ჩადენა სიამოვნებას ანიჭებს.

ჩვენ, მუსლიმებმა, კარგად ვიცით, თუ რაში მდგომარეობს რელიგიური კანონები და რას ისახავს იგი მიზნად. აგრეთვე აღსანიშნავია ისიც, რომ ვცხოვრობთ არარელიგიურ ქვეყანაში და კანონებს ადგენს კონსტიტუცია. რა თქმა უნდა, ყველა ადამიანი, განურჩევლად რწმენისა და კანის ფერისა, ვალდებულია, პირველ რიგში, დაიცვას სახელმწიფოს ის კანონები, რომლებსაც ექვემდებარება და არასოდეს შებღალოს იგი. თუმცა, ეს არ გავძლევს იმის უფლებას, რომ როგორც მორწმუნე ადამიანი გავთავისუფლდეს რელიგიური კანონების მორჩილებისგან.

✎ ბიძიშვილი პაქსაძე
XI-ე კლასის მოსწავლე

მეცნიერთა კომენტარები ყურანში აღსებულ მეცნიერულ სასწაულებზე

მოგესალმებით ძვირფასო საზოგადოებავ! ისლამი ის რელიგიაა, რომელსაც ადამიანი მიჰყავს როგორც ამქვეყნიური, ისე იმქვეყნიური ბედნიერებისაკენ, მე მინდა მომდევნო ნაწილში გაგაცნოთ, თუ რას ამბობენ მსოფლიო მეცნიერები ისლამის, უფრო დაწვრილებით კი ყურანის, შესახებ.

1) დოქტორი თ.ვ.ნ. პერსაუდი ანატომიის პროფესორი, პედიატრიისა და ბავშვთა ჯანმრთელობის პროფესორი, კანადის ქალაქ ვინიპეგის მანიტობას უნივერსიტეტის მეანობის, გინეკოლოგიისა და რეპროდუქ-

ციულ მეცნიერებათა კადრების პროფესორია. აქ იგი ანატომიის კათედრის გამგე 16 წლის განმავლობაში იყო. ის ძალზე ცნობილი ადამიანია თავის წრეში. იგი 22 სახელმძღვანელოს ავტორი და რედაქტორია და 181 სამეცნიერო ნაშრომი აქვს გამოქვეყნებული. მას 1991 წელს ანატომიის სფეროში კანადის ყველაზე მნიშვნელოვანი ჯილდო „ჯეი. სი. ბი. გრანტ ევორდი“ - ანატომიების კანადურმა ასოციაციამ მიანიჭა. როდესაც ჰკითხეს, რატომ იკვლევდა ყურანში არსებულ მეცნიერულ სასწაულებს, მან ეს შემდეგნაირად ახსნა:

„ჩემი თვალსაზრისით მუჰამედი ძალზე ჩვეულებრივი ადამიანი იყო. არც წერა იცოდა და არც კითხვა. ე.ი. სრულიად უცოდინარი იყო. თანაც იგი 12, უფრო სწორად კი 14 საუკუნის წინ მოღვაწეობდა. უცოდინარი ადამიანი ასეთი ღრმა შინაარსის მქონე განცხადებების გაკეთებას ვერ შეძლებდა. დარწმუნებული ვარ, რომ ამას ვერც შემთხვევითობის წყალობით მოახდენდა. აქ ძალიან დიდი სიზუსტეა და მე, ისევე, როგორც დოქტორი მური, ღრმად ვარ დარწმუნებული, რომ მის ასეთ განცხადებებში ღვთის ხელი ერია“.

პროფესორმა პერსაუდმა ყურანიდან ზოგიერთი სტრიქონი და ღვთის შუამავალ მუჰამედის (ს.ა.ვ) ზოგი გამონათქვამი თავის წიგნებშიც შეიტანა. მან ეს სტრიქონები და ღვთის შუამავალ მუჰამედის* გამონათქვამები რამდენიმე კონფერენციაზეც ახსენა.

2) დოქტორი ჯო ლეი სიმფსონი ამერიკაშიტეხასის შტატის ქალაქ ჰიუსტონის ბეილორის სამედიცინო კოლეჯის მეან-გინეკოლოგიის კათედრის გამგე-პროფესორია. იგი ამავე დროს ქალაქ მემფისის თენესის უნივერსიტეტში მეან-გინეკოლოგიის პროფესორი და მოლეკულისა და ადამიანის გენეტიკის პროფესორია. იგი ამ კათედრის გამგეც იყო და „ნაყოფიერების ამერიკული საზოგადოების“ პრეზიდენტიც გახლდათ. მას ბევრი ჯილდო აქვს მიღებული, 1992 წელს კი მეანობისა და გინეკოლოგიის პროფესორთა ასოციაციამ მას საზოგადოებრივი აღიარების ჯილდო მიანიჭა. პროფესორმა სიმფსონმა ღვთის შუამავალ მუჰამედის შემდეგი ორი გამონათქვამი შეისწავლა:

თითოეული თქვენგანის შესაქმნელად საჭირო კომპონენტი დედათქვენის საშვილოსნოში 40 დღის განმავლობაში გროვდე-

ბა]

[42 ღამის შემდეგ კი ღმერთი ემბრიონთან ანგელოზს გზავნის, რომელიც

მას ფორმას აძლევს და მის სმენას, მხედველობას, კანს, ხორცსა და ძვალს აყალიბებს]

მან ღვთის შუამავალ მუჰამედის ეს გამონათქვამები ღრმად შეისწავლა. სინამდვილეში ადამიანის ემბრიონის ჩამოყალიბება, მართლაც, პირველი ორმოცი დღის განმავლობაში ხდება. იგი გაცხადებული დარჩა ღვთის შუამავალ მუჰამედის ნათქვამების ზედმინევენითი სიზუსტით. ერთ-ერთი კონფერენციის დროს მან შემდეგი განაცხადა:

„ამ ორ ჰადისში (შუამავალ მუჰამედის ნათქვამი) ემბრიონის განვითარებისთვის საჭიროდღეების ზუსტი რაოდენობა 40 დღეა დასახელებული.

დასკვნა გაკეთებულია სხვა გამოსვლებშიც. ამბობენ: ეს ჰადისები არ ეფუძნება იმ მეცნიერულ ცოდნას, რომელიც იმდროისათვის არსებობდა. აშკარაა, რომ გენეტიკა და მეცნიერება ერთმანეთს არ ეწინააღმდეგება. პირიქით, რელიგიამ შეიძლება მეცნიერებას გააუკვალოს გზა და ტრადიციულ მეცნიერულ შეხედულებებში ცვლილებებიც კი შეიტანოს. ყურანში ისეთი ფაქტებია მოთხრობილი, რომლებსაც მრავალი საუკუნის შემდეგ აეხადა ფარდა. აშკარაა, რომ ყურანში არსებული ცოდნა ღვთის მიერაა გადმოცემული.“

იხილეთ საჰიჰ მუსლუმში 2643, და საჰიჰ ალ-ბუხარიში 3208 იხილეთ საჰიჰ მუსლიმში 2645.

3) დოქტორი მარშალ ჯონსონი ამერიკის პენსილვანიის შტატის ქალაქ ფილადელფიის ტომას ჯეფერსონის სახელობის უნივერსიტეტის დირექტორი იყო. იგი 22

წლის განმავლობაში ანატომიის პროფესორი, ანატომიის კათედრის გამგე და დანიერ მაუს სახელობის ინსტიტუტის დირექტორი იყო. იგი 200-ზე მეტი პუბლიკაციის ავტორია. 1981 წელს საუდის არაბეთში, დემემში, გამართულ მეშვიდე სამედიცინო კონფერენციაზე პროფესორმა ჯონსონმა თავისი კვლევითი ნაშრომის წარსდგენისას თქვა:

მოკლე შინაარსი; ყურანში მხოლოდ ემბრიონის გარეგან ფორმაზე არ არის საუბარი. ყურანში მოთხრობილია შინაგან სტადიებზე, ემბრიონის შიგნით მიმდინარე სტადიებზე, მის შექმნასა და ჩამოყალიბებაზე, ხაზგასმითაა საუბარი იმ ძირითად მოვლენებზე, რომლებიც თანამედროვე მეცნიერებამ აღმოაჩინა.“

მან აგრეთვე თქვა: „როგორც მეცნიერს, მე მხოლოდ იმ მოვლენების მჯერა, რომლებსაც ვხედავ. მე ვიცი ემბრიოლოგია და განვითარებადი მეცნიერება. მე მესმის ის სიტყვები, რომლებიც ყურანიდან არის ნათარგმნი. როგორც უკვე აღვნიშნე, იმ დროში ამ ცოდნით რომ გადავინაცვლო, რაც ახლა მაქვს, ასეთი სიზუსტით მაინც ვერ აღვწერდი იმ მოვლენებს, რომლებიც ყურანშია აღწერილი. ვერც იმის მამხილებელ ფაქტს ვხედავ, რომ ეს ინდივიდი, მუჰამედი, ამ ინფორმაციას რომელიმე კონკრეტული ადგილიდან იღებდა. ასე რომ, ვეთანხმები იმ მოსაზრებას, რომ მუჰამედს ასეთი მოსაზრებები, სწორედ, ღმერთმა დაანერჩა.“

4) დოქტორი დაბლიუ ჰეი ცნობილი ნაშრომითაა მეცნიერი. იგი ამერიკის კოლორადოს შტატში, ქალაქ ბოლდერის კოლორადოს უნივერსიტეტში გეოლოგიურ მეცნიერებათა პროფესორია. იგი ამერიკის ფლორიდის შტატის ქალაქ მაიამის როზენსტალის სახელობის სკოლის წყალქვეშა და ატმოსფერული მეცნიერების კათედრის დეკანიც იყო. პროფესორ ჰეისთან მეცნიერების მიერ ზღვებთან დაკავშირებულ ახლახან აღმოჩენილ ფაქტებზე საუბრისას, მან განაცხადა:

ღვთის შუამავალი მუჰამედი წერა-კი-

თხვის უცოდინარი ადამიანი იყო, მაგრამ მან ყურანი თავის თანამოძმეებს უკარნახა და მისი დაწერა უბრძანა.

„ფრიად საინტერესოდ მიმაჩნია ის ფაქტორი, რომ წმინდა ყურანის უძველეს ხელნაწერებში ამ სახის ინფორმაცია თავმოყრილი. წარმოდგენა არა მაქვს, საიდან მოიპოვეს ეს ცნობები. მაგრამ ყველაზე უფრო საინტერესო ის არის, რომ ეს ინფორმაცია არსებობს და მრავალ აღმოჩენას უკვალავს გზას“. როდესაც მას ყურანის დაწერაზე დაუსვეს შეკითხვა, მან უპასუხა:

„რა გითხრათ, ალბათ ის ღვთაებრივი არსება იყო“.

5) დოქტორი ჯერალდ სი. გიორინგერი ამერიკის ქალაქ ვაშინგტონის ოლეის ჯორჯ ტაუნის უნივერსიტეტის უჯრედოვანი ბიოლოგიის დეპარტამენტის სამედიცინო ემბრიოლოგიის ადიუტანტ-პროფესორი და კურსის დირექტორია. საუდის არაბეთის დედაქალაქ ერ-რიადში გამართულ მერვე სამედიცინო კონფერენციაზე თავისი კვლევითი ნაშრომით წარდგენისას მან განაცხადა:

„რამდენიმე აიათი (ყურანის წინადადება) ამომწურავ ინფორმაციას შეიცავს ადამიანის განვითარებაზე გამეტების შერწყმიდან ორგანოგენეზისამდე. მანამდე ადამიანის განვითარებაზე, კვალფიციაციასა და მასთან დაკავშირებულ ტერმინოლოგიაზე ინფორმაცია არსად იყო ასახული (ჩანერჩილი). ეს წიგნი ადამიანის ემბრიონულ განვითარებაზე არსებულ ტრადიციულ სამედიცინო ლიტერატურას გაცილებით წინ უსწრებდა, ანუ ბევრად უფრო ადრე იყო დაწერილი“.

6) იაპონელი დოქტორი იოშაჰიდა კოზაი ტოკიოს უნივერსიტეტის სახელგანთქმული პროფესორია. იგი ტოკიოს მიტაკას ეროვნული ასტრონომიული ობსერვატორიის დირექტორიც იყო. მან თქვა:

„მართლაც, გაცემული ვარ ყურანში ასტრონომიული ფაქტების აღმოჩენით, ჩვენ კი, თანამედროვე ასტრონო-

მეტი, სამყაროს მხოლოდ მცირე ნაწილს შევისწავლით. ჩვენ მთელ ენერგიას პატარა ნაწილის შესწავლას ვახმარო. რადგანაც ტელესკოპის გამოყენებით მხოლოდ ცის უმნიშვნელო ნაწილს ვხედავთ და არა მთელ სამყაროს. ასე, რომ ყურანის კითხვისას და მასში საჭირო პასუხების პოვნისას, იმედი მაქვს, სამყაროს შესასწავლად სწორ გზას დავადგები“.

7) პროფესორი ტეჯატატ ტეჯასენი ტაილანდის ქალაქ ანგ მაის უნივერსიტეტის ანატომიის კათედრის გამგეა. იგივე უნივერსიტეტში ის მედიცინის ფაკულტეტის დეკანიც იყო. საუდის არაბეთის ქალაქ ერ-რიადში გამართულ მერვე სამედიცინო პრესკონფერენციაზე პროფესორი ტეჯასენი წამოდგა და თქვა:

„ყურანით სამი წლის წინ დავინტერესდი. ჩემი გამოცდილებიდან და დღევანდელი კონფერენციიდან გამომდინარე, მჯერა, რომ 14 საუკუნის წინ დაწერილ ყურანში ასახული ფაქტები სინამდვილეა და ამას მეცნიერული კვლევებიც ადასტურებს. ღვთის შუამავალ მუჰამედს არც წერა შეეძლო და არც კითხვა, აქედან გამომდინარე, იგი შემოქმედის შუამავალი იყო, ვინც მისი პირით ლაღადებდა ჭეშმარიტებას. ეს შემოქმედი კი, ალბათ, ღმერთი იყო. ასე რომ, ჩემი აზრით, დროა წარმოვსთქვათ „ლა ილლაჰე ილლელლაჰ“, და არ ადიდებდე სხვა ღმერთს გარდა ერთისა, „მუჰამედ რესულულლაჰ“, მუჰამედი ღმერთის შუამავალია. და ბოლოს, მინდა, ამ კონფერენციის წარმატებული ორგანიზება მოგილოცოთ... მე აქ ცოდნა მხოლოდ მეცნიერული და რელიგიური თვალსაზრისით არ მიმიღია, მე აქ შანსი მომეცა სახელგანთქმულ მეცნიერებს შევხვედროდი და მონაწილეობა შორის ახალი მეგობრებიც გამეჩინა. ყველაზე დიდი რამ, რაც აქ ვისწავლე არის „ლა ილლაჰე ილლელლაჰ მუჰამედუნ რასულულლაჰ“ და მე მუსლიმი გავხდი.

ძვირფასო მკითხველო!!!

მას შემდეგ, რაც ყურანში არსებული მეცნიერული სასწაულების მაგალითები განვიხილეთ და ამ თემაზე მეცნიერთა კომენტარები მოვისმინეთ, მოდი, ჩვენს თავს

შემდეგი კითხვები დაუსვათ:

- ჩვეულებრივი დამთხვევა იყო ის, რომ მეცნიერების სხვადასხვა დარგის მიერ ახლახან აღმოჩენილი ინფორმაცია 14 საუკუნის წინ დაწერილ ყურანში იყო ნახსენები?

- ნუთუ ყურანი მუჰამედმა, ან რომელიმე სხვა ადამიანმა დაწერა? ამ კითხვების ერთადერთი სწორი პასუხი ის არის, რომ ყურანი მართლაც ღვთის ზემოაგონებული, წიგნად დაწერილი ნაწარმოებია. ალლაჰმა დაგვიფაროს და გაგვაძლიეროს ამინ!!!

საბავშვო გვერდი

საბავშვო ტურბიკა მდებარეობს ბაღ „ჩიტას“ დახმარებით

- 37 - სურათი
- 38 - იპოვეთ 7 განსხვავება
- 38 - საბავშვო ცესცები
- 40 - სწორი ინტერმეცია

სუდოკუ

შეავსეთ სუდოკუ ისე, რომ გამოტოვებულ უჯრებში ჩანეროთ ციფრები 1-დან 9-მდე, ოღონდ არცერთ ჰორიზონტალურ მწკრივში, ვერტიკალურ სვეტში და კვადრატში, რომლებიც 9 უჯრისაგან შედგება, არ უნდა იყოს ორი ერთნაირი ციფრი.

მარტივი

	2						8	3
		6	9	2			1	5
	8	4	1		5	2	6	
	7	3						8
4	1	8				5	3	2
2	5						4	
	6	1		9	7			4
	9			6		8	5	1
	4	2	5	1		6		

რთული

	1		5				2	7
4	2	3		7	8		5	6
	6	7		1	2	3	9	
		6			1		4	5
	8	4		5	3		7	
1	7	5		4		6	8	3
	3			2	7		1	
8	5	1	3		4	7	6	
7	4	2		6		8		9

ამოცნა

პასუხი

6	7	9	3	1	5	2	4	8
3	5	8	4	9	2	7	6	3
5	2	3	7	6	8	1	9	5
2	6	4	7	1	8	3	5	2
8	3	5	2	9	7	6	8	4
6	7	1	9	3	4	5	2	8
9	8	6	2	5	3	4	1	7
7	3	6	9	2	8	7	5	1
1	8	9	6	4	7	5	2	3

პასუხი

6	3	8	5	9	1	2	4	7
2	9	7	4	6	3	1	5	8
4	1	5	7	8	6	3	9	2
3	8	9	6	4	2	5	7	1
1	7	9	3	5	6	4	8	2
5	4	2	1	8	7	9	6	3
8	6	3	2	4	1	7	5	9
6	5	1	8	7	9	3	2	4
7	2	4	9	3	8	1	6	5

იკოვანე სურათებს შორის 7 განსხვავება

საბავშვო ტესტები

- გადმოცემის თანახმად სად შეხვდნენ წმიდა ადამი და ევა ერთმანეთს?
 - არაფატის მთაზე
 - რიადში
 - დამასკოში
 - ჰირას მთაზე
- წმინდა ყურანის სურა ბაყარას 173-ე აიათში, რომელი ცხოველის ხორცია აკრძალული?
 - მგლის
 - დათვის
 - ლორის
 - ტურის
- რომელ წლებში მეფობდა დავით აღმაშენებელი?
 - 1089-1125
 - 1125-1155
 - 1072-1089
 - 1156-1184
- რას ნიშნავს ძველქართული სიტყვა „ლარი“?
 - ფულს
 - ოქროს
 - განძს
 - სიმდიდრეს
- რას ნიშნავს ბერძნული წარმოშობის სიტყვა „ქაოსი“ რომელიც ქართულ ენაშიც ხშირად გამოიყენება?
 - გამართული სისტემა
 - სრული უწესრიგობა
 - სამუშაო გარემო
 - სანიმუშო წესრიგი
- უზენაესი ალლაჰის, რომელი შუამავალი ირჩენდა თავს ხელოსნობით?
 - წმინდა იდრისი
 - წმინდა ნუჰი
 - წმინდა დავუდი
 - წმინდა მუსა

სწორი ინფორმაცია

 ნინო ბოლქვაძე

ბავშვები რელიგიური საკითხების, სიტყვებისა და ცნებების მიმართ დიდ ინტერესს იჩენენ. ბავშვს, რომელიც ასაკის მატების პარალელურად ახალახალ ცოდნას იძენს, აინტერესებს, თუ ვინ გააჩინა სამყარო და ადამიანი, ვინ უყვარს გამჩენს და ვინ არა, რა არის მისი ბრძანებები და აკრძალვები, ვინ იყო ჩვენი შუამავალი, როგორ ცხოვრობდა და მოღვაწეობა იგი, როგორი პიროვნება და თვისებებით იყო შემკული. ჩვენ ვალდებული ვართ, ამ ყველაფერზე ბავშვს სწორი ინფორმაცია მივანოდოთ.

ბავშვები ჩვენი ცხოვრების კვირტები და ყვავილები არიან. ჩვენ, უფროსები, დედები და მამები, ბებიები და ბაბუები, უმეტეს შემთხვევაში, შვილებს თუ შვილიშვილებს დიდი სიხარულით ვუსრულებთ როგორც სულიერ, ასევე მატერიალურ მოთხოვნილებებს. ზოგჯერ, ოღონდ ბავშვმა თავის მოთხოვნაზე უარი თქვას, საამისოდ არც ტყუილს, არც დაშინებას, არც ცემასა და მსგავს მეთოდებზე ვამობოთ უარს. ამასთან ერთად, ბევრი შეკითხვებისას, რატომღაც, გვბეზრდება სწორი პასუხის გაცემა და არასწორ ინფორმაციას ვანვდით ბავშვებს, ოღონდ კი თავი დაგვანებონ. თუ კი მართლა გვიყვარს ჩვენი შვილები, ვალდებული ვართ მათ ისე სათუთად და გაგებით მოვექცეთ, როგორც ზრდასრულ ადამიანებს შეგვეფერება. მაგალითად; თუკი სწავლული ბრძანდები, ვალდებული ხარ ასწავლო.

ბავშვს უნდა აუხსნათ, რომ უზენაესი გამჩენის ბრძანებების შესრულებითა და აკრძალვებისაგან შორს დგომით, როგორც მის კმაყოფილებას, ასევე საკუთარ ბედნიერებასაც მოიპოვებს. ბავშვებს ბიძგი უნდა მივსცეთ იქითკენ, რომ მათ მიზნად აღლაპის შუამავლის მიმბაძველ ადამიანად ჩამოყალიბება დაისახონ.

თუ გვინდა რომ, როდესაც ჩვენი შვილები გაიზრდებიან, საუკეთესო იყვნენ, ამისათვის ისინი სათანადო ღირებულებებით უნდა აღვზარდოთ. იმაზე ფიქრს, რომ „როცა სრულწლოვანი გახდება, ნამაზს მაშინ ილოცავს, თუ არ ილოცა, მაშინ შევახსენებ“ სჯობია, როდესაც შვიდ წლის ასაკს მიაღწევს, ბავშვი ნელ-ნელა შევაჩვიოთ ლოცვას და თანდათან მას სისტემატიური ხასიათი მივსცეთ. გონებაში მათ შემდეგი აზრი და ფიქრი უნდა ჩაუწეროთ: „მეც ვარ ვალდებული, ნამაზი ვილოცო, უზენაესი გამჩენის წინაშე მეც უნდა დავდგე.“ ისინი უნდა შევაჩვიოთ ლოცვას და ამავდროულად ღვთის წინაშე დგომა გაუადვილოთ.

ბავშვის გონებაში ასეთი გრძნობების, აზროვნებისა და იდეების ჩამოყალიბება ირგვლივ მყოფი ადამიანების ხელთაა. ეს პასუხისმგებლობა საზოგადოების ყველა იმ წევრს აკისრია, რომლებსაც ბავშვთან, თუნდაც ხანმოკლე, ურთიერთობა აქვს.

იმ ადამიანისთვის, რომელსაც ცოდნა არ გააჩნია, საუკეთესო გამოსავალი ერთია, ბავშვის დასმულ კითხვას გაცეს პასუხი: „არ ვიცი“. თუმცა საკმაოდ ცოტაა

ისეთი დედა, რომელიც დასმულ კითხვას უცოდინრობის გამო ასე უპასუხებს. მაგრამ ხშირია შეკითხვები, მაგალითად: „ვარსკვლავები რატომ არ ცვივა?“ ამგვარ კითხვას ასე უნდა ვუპასუხოთ: „იმიტომ, რომ ალლაჰი იკავებს“. ხოლო იმ ბავშვს, რომელიც დედაზე ხელს აიღებს, უნდა ვასწავლოთ, რომ ასე ალლაჰის საფეულს დაიმსახურებს, თუ იგი კვლავ გაიმეორებს. ბავშვის ასაკს მნიშვნელობა არ აქვს, აუცილებელია, რომ მას სწორი ინფორმაცია მივანოდოთ. აღმზრდელი პედაგოგების გამოცდილებები გვიჩვენებს, რომ ბავშვი, რომელმაც არაფერი იცის, არასწორად შეძენილი ცოდნის მქონე ბავშვებზე უფრო ადვილად სწავლობენ და, შესაბამისად, მათზე წარმატებულნი არიან.

საკმაოდ დიდია იმ ბავშვების რაოდენობა, რომლებმაც არასწორად მიიღეს ცოდნა და სწორი ინფორმაციასადა ცოდნას საჭიროებენ. 6-7 წლის ბავშვების მასწავლებელთან მიბარებით შეიძლება ამ პრობლემის დადებითად გადაჭრა. აღმზრდელი ბავშვს, როგორც სხვადასხვა საკითხებში, ასევე რელიგიურ ცოდნაშიც არკვევს. ამიტომ აღსანიშნავია ის, რომ რელიგიური ცოდნის მიწოდება საბავშვო ბაღებიდან იწყება.

როგორც ფსიქოლოგი გვასწავლის: ადამიანი მატერიალური და სულიერი კუთხით ერთი მთლიანობაა. როცა მატერიალური მხარე და მოთხოვნები კმაყოფილდება, სულიერი მხარის გამოკვებაც სავალდებულოა, რათა ადამიანი სტრესსა და კრიზისში არ აღმოჩნდეს. თუკი ადამიანი მოთმინების, კეთილზრახველის, დახმარების მსგავსი სხვა სასიკეთო ქმედებით თავის გამჩენზე იფიქრებს, მაშინ როგორც გამჩენის, ასევე ხალხის მიმართაც შემრიგებლური იქნება. სწორედ ასეთი პიროვნებებისაგან ადამიანებს, როგორც ენით, ასევე ხელით არანაირი საფრთხე არ ემუქრებათ. ასეთი ადამიანებისაგან სიკეთის გარდა, არაფერს მოველით. სწორედ ასეთი პიროვნებები ესაჭიროება საზოგადოებას.

უკეთილშობილესი შუამავლის მოსაწონი თვისებებიც სწორედ ეს არის. ასეთი ტიპური ადამიანების აღზრდა უპირველესად დედების, შემდეგ კი აღმზრდელი პედაგოგების მოვალეობაა.

უზენაეს ალლაჰს ვთხოვ რომ, ყოფილიყოს დამხმარე ამ მეტად რთულ საქმის წარმატებით შესრულებაში...(აამინ).

ნინო ბოლქვაძე.

38-ე გვერდზე განთავსებული ტესტების პასუხები:

1. ა 2. გ 3. ა 4. გ 5. ბ 6. ბ